

ПРЕДЛОГ ЗАКОНА О ДОБРОБИТИ ЖИВОТИЊА

I. ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

Овим законом уређује се добробит животиња, права, обавезе и одговорности правних и физичких лица, односно предузетника, за добробит животиња, поступање са животињама и заштита животиња од злостављања, заштита добробити животиња при лишавању живота, држању, узгоју, промету, превозу, клању и спровођењу огледа на животињама, као и друга питања од значаја за заштиту добробити животиња.

Члан 2.

Добробит животиња, која се уређује овим законом, односи се на животиње које могу да осете бол, патњу, страх и стрес, и то нарочито на:

- 1) животиње које се користе у производне сврхе;
- 2) животиње које се користе у научноистраживачке, биомедицинске и образовне сврхе;
- 3) животиње које се користе за изложбе, такмичења, приредбе и друге облике јавног приказивања;
- 4) животиње за рад и службене животиње;
- 5) кућне љубимце;
- 6) напуштене и изгубљене животиње;
- 7) дивље животиње у заточеништву.

Изузетно од става 1. овог члана, добробит животиња, која се уређује овим законом, не односи се на дивље животиње у природним стаништима чија се заштита, лов, коришћење и располагање уређују посебним прописима.

Члан 3.

Државни органи, научноистраживачке организације, установе у области образовања, ветерине, пољопривреде, здравства, информисања, културе, као и друге установе и организације и правна и физичка лица, односно предузетници, који обављају делатности, односно послове у вези са животињама, дужни су да обезбеђују, усмеравају и подстичу јачање свести о значају добробити животиња.

Лица из става 1. овог члана, органи јединица локалне самоуправе, као и грађани и удружења дужни су да брину о животу и заштити здравља и добробити животиња и међусобно сарађују, координирају и усклађују доношење и спровођење одлука у области добробити животиња.

Дужност сваког грађанина Републике Србије јесте да спречи и пријави министарству надлежном за послове ветеринарства (у даљем тексту: Министарство) или министарству надлежном за унутрашње послове, све облике злостављања животиња и угрожавања њиховог живота, здравља и добробити.

Република Србија остварује сарадњу у области заштите добробити животиња са другим државама и међународним организацијама.

Члан 4.

Основна начела заштите добробити животиња јесу:

1) начело универзалности бола, које подразумева да животиње могу да осете бол, патњу, стрес, страх и панику, као и обавезу човека да поред очувања врсте брине и о заштити живота и добробити сваке јединке;

2) начело бриге о животињама, које подразумева моралну обавезу и дужност човека да поштује животиње и брине о животу и добробити животиња чији опстанак зависи непосредно од њега;

3) начело интегралности, које подразумева да државни органи и органи јединица локалне самоуправе, у оквиру свог делокруга, обезбеђују интегралну заштиту добробити животиња спровођењем међусобно усаглашених планова и програма;

4) начело посвећивања пажње добробити животиња, које подразумева да се у свим активностима које се предузимају у области пољопривреде, сточарства, ветеринарства, промета, истраживања, као и у другим областима које се на директан или индиректан начин односе на животиње мора посветити пуна пажња заштити добробити животиња;

5) начело превенције и предострожности, које подразумева да свака активност која је у директној или индиректној вези са животињама мора бити планирана и спроведена тако да представља најмањи ризик по живот и добробит животиња, људи и животне средине и заснива се на процени утицаја различитих начина коришћења животиња на њихов живот и добробит, као и на коришћењу најбољих расположивих технологија, средстава и опреме;

6) начело одговорности, које подразумева да је власник, односно држалац животиња одговоран за њихов живот и добробит и да је дужан да сноси трошкове збрињавања животиња чији је власник, односно држалац, ако више не жели или није у могућности да се стара о њима.

Члан 5.

Поједини изрази употребљени у овом закону имају следеће значење:

1) *аналгезија* јесте поступак којим се смањује или искључује осећај бола код животиња, а спроводи се давањем *аналгетика*;

2) *анестезија* јесте поступак којим се искључује осећај бола код животиња, а спроводи се давањем *локалних или општих анестетика*;

3) *власник животиње* јесте правно или физичко лице, односно предузетник, које има право чувања, држања, узгоја, репродукције, превоза, коришћења и продаје животиње и које је одговорно за живот, заштиту здравља и добробити животиња;

4) *добробит животиња* јесте обезбеђивање услова у којима животиња може да остварује своје физиолошке и друге потребе својствене врсти, као што су исхрана и напајање, простор за смештај, физичка, психичка и термичка удобност, сигурност, испољавање основних облика понашања, социјални контакт са животињама исте врсте, одсуство непријатних искустава као што су бол, патња, страх, стрес, болести и повреде;

5) *добра ветеринарска пракса* јесу принципи професионалног понашања и спровођења система управљања квалитетом рада субјеката који обављају ветеринарску делатност, у складу са правилима ветеринарске етике;

6) *допинг* јесте давање животињи страних супстанци или већих количина супстанци које организам животиње нормално садржи са циљем да се на вештачки начин стимулишу радне и спортске способности животиње;

7) *допингована животиња* јесте свака животиња код које се у ткивним течностима утврди присуство недозвољених супстанци или њихових метаболита, односно недозвољених количина супстанци које организам животиње нормално садржи;

8) *дивља животиња* јесте она животиња чија врста, односно раса није настала под утицајем човека као последица укрштања, односно селекције или узгојних активности;

9) *домаћа животиња* јесте животиња коју је човек одомаћио и чији опстанак зависи од непосредне бриге човека;

10) *држалац животиње* јесте правно или физичко лице, односно предузетник, које има право чувања, држања, узгоја, репродукције, превоза и коришћења животиње, као и право продаје животиње на основу писменог одобрења власника и које је одговорно за живот, заштиту здравља и добробити животиња;

11) *држање животиње* јесте смештај, чување, нега и брига о животињама, осим репродукције;

12) *егзотична животиња* јесте дивља животиња која није аутохтона на територији Републике Србије;

13) *животиња* јесте сваки кичмењак који је у стању да осети бол, патњу, страх и стрес;

14) *животиње чији опстанак зависи непосредно од човека* јесу животиње које се држе и репродукују у производне сврхе, огледне животиње, кућни љубимци и дивље животиње које се држе у заточеништву;

15) *животиње које се држе, односно репродукују у производне сврхе* јесу животиње које се користе за производњу хране, производа и отпадака животињског порекла, као и за рад;

16) *злоупотреба лекова* јесте давање лека животињи од стране нестручног лица у било коју сврху, као и давање лека животињи од стране стручног лица на нестручан и непрописан начин, супротно намени за коју је лек регистрован;

17) *зоолошки врт* јесте привредни субјект који држи и репродукује домаће и дивље животиње ради приказивања јавности и у сврху биолошког образовања човека, као и ради истраживања у циљу очувања угрожених врста;

18) *злостављање животиње* јесте свако поступање или непоступање са животињама којим се намерно или из нехата изазива бол, патња, страх, стрес, повреда, нарушава генетска целовитост животиње и изазива смрт, и то:

- физичко злостављање животиње којим се нарушава физичка целовитост оштећењем ткива и органа, као што је: батинање, шутирање, бичевање, сексуално насиље, присиљавање на рад или обуку који превазилазе издржљивост животиње, неодговарајући начини хватања и обуздавања, спровођење интервенција на животињама супротно одредбама овог закона и свесно репродуковање јединки које пате од наследних болести, ако се оно не врши у огледне сврхе у складу са законом;

- психичко злостављање животиње којим се нарушава њена психичка целовитост и које може изазвати или изазива поремећаје у понашању, и то: онемогућавање животињи да задовољи своје основне потребе у понашању, да искористи простор за одмор и заклон, разјаривање животиње применом физичке силе, другим животињама или надражајима који јој нису својствени, наношење

страха, патње и проузроковање осећаја досаде и несигурности, као и спречавање животиње да успостави социјалну везу са животињама исте врсте;

19) *изгубљена животиња* јесте животиња која је напустила власника, односно држаоца, без његове воље и коју он тражи;

20) *интервенција на животињи* јесте сваки захват којим се спречавају или лече болести и повреде, односно мења физичка, психичка или генетска целовитост животиње;

21) *лишавање животиње живота* јесте поступак којим се животињи одузима живот на начин који изазива тренутну смрт;

22) *напуштена животиња* јесте животиња која нема дом или која се налази изван њега и лишена је бриге и неге власника, односно држаоца и коју је он свесно напустио;

23) *клање животиње* јесте поступак лишавања животиње живота које укључује обуздавање, омамљивање и искрварење животиње;

24) *коришћење животиње* јесте употреба животиње на начин прописан овим законом;

25) *контролна станица* јесте објекат у коме се врши истовар животиња, њихово храњење и напајање, у коме се животиње одмарају најмање 12 сати, односно у коме се врши утовар животиња;

26) *кућни љубимац* јесте свака животиња која се држи ради дружења;

27) *лице одговорно за превоз животиње* јесте правно лице или физичко лице, односно предузетник, које је одговорно за организацију и обављање комплетног превоза;

28) *место за одмор* јесте било које место заустављања током превоза, а које није у одредишном месту, укључујући и место у коме животиње мењају превозно средство са или без истовара;

29) *објекат за хигијену и улепшавања животиња* јесте објекат у коме се обављају послови хигијене и улепшавања коже, длаке и ноктију животиња;

30) *огледна животиња* јесте сваки живи кичмењак и бескичмењак, као и њихови развојни облици који су намењени за спровођење огледа;

31) *оглед на животињама* јесте коришћење животиња у огледне или друге научне сврхе које може проузроковати повреде, бол, патњу, страх и стрес животињи, нарушити здравствено стање и изазвати трајно или привремено нарушавање физичке, психичке, односно генетичке целовитости животиња, као и смрт животиње;

32) *одајалиште за дивље животиње* јесте подручје или простор са објектима за смештај јединки дивљих животиња, у коме се налази најмање пет парова репродуктивних јединки једне или више врста које се држе у репродуктивне сврхе или се користе за пуштање потомства у природу;

33) *одајивачница за животиње* јесте објекат за репродукцију животиња у комерцијалне сврхе;

34) *омамљивање* јесте обавезни поступак који се спроводи пре клања или лишавања животиње живота којим се животиња доводи у бесвесно стање;

35) *пажња доброг домаћина* јесте обезбеђивање услова којима се задовољавају животне потребе животиње, као што су довољна количина квалитетне хране и воде, простор за кретање, исхрану и одмор, заклон, микроклиматски и хигијенски услови живота, присуство и контакт са

животињама исте врсте и очување физичке, психичке и генетске целovitости животиње, као што је предузимање и спровођење превентивних, дијагностичких, хигијенских, терапеутских и других мера ради очувања здравственог стања животиње и спречавања настанка повреда, болести, стреса, бола, патње, страха и смрти животиње;

36) *пансион за животиње* јесте објекат у коме се животиња преузима од власника, односно држаоца и чува одређени временски период, уз новчану накнаду;

37) *поремећај у понашању животиње* јесте свако понашање које одступа од понашања већине припадника исте врсте у условима који погодују врсти и које штети самој животињи, другим животињама и човеку;

38) *прихватилиште за животиње* јесте објекат који служи за привремени или трајни смештај напуштених и изгубљених животиња и помоћ и бригу о напуштеним и изгубљеним животињама;

39) *прихватилиште за дивље животиње* јесте подручје или простор са објектима уређеним за привремено или трајно збрињавање јединки дивљих животиња које нису способне да се самостално брину о себи;

40) *превоз животиње* јесте сваки утовар, претовар, превоз и истовар животиње у јавном превозу, превозу за сопствене потребе и превозу за личне потребе;

41) *превозна средства* јесу средства друмског, железничког, ваздушног и водног саобраћаја, која се користе за превоз животиња;

42) *превозник* јесте правно или физичко лице, односно предузетник, који обавља превоз живих животиња за свој рачун или за рачун другог лица;

43) *пратилац животиње* јесте физичко лице које припрема животињу за превоз и које је одговорно за живот, заштиту здравља и добробити животиње током превоза;

44) *продавнице животиња* јесу објекти за продају кућних љубимаца, као и хране и опреме за кућне љубимце;

45) *радна животиња* јесте животиња која се користи као помоћ човеку у чувању лица или имовине, одбрани, спасавању, трагању, пољопривредним радовима, у терапеутске сврхе, као подршка особама са инвалидитетом и друге сличне сврхе;

46) *религиозно клање* јесте клање које се обавља у објектима за клање животиња (кланицама) у складу са религиозним ритуалима верске заједнице регистроване у Републици Србији, уз претходну сагласност верске заједнице;

47) *репродукција животиње* јесте држање, брига и нега животиње ради добијања потомства;

48) *службена животиња* јесте животиња која је обучена и користи се за обављање послова појединих државних органа (службени коњи и пси);

49) *технопатија* јесте поремећај здравственог стања животиње проузрокован грешкама у процесу држања, односно репродукције животиње, а који се испољава као физикопатија (болести и повреде) и етопатија (поремећаји у понашању).

II. ОПШТА ЗАШТИТА ДОБРОБИТИ ЖИВОТИЊА

1. Права и обавезе

Члан 6.

Право да држи и узгаја животиње имају правно и физичко лице, односно предузетник, који испуњавају услове за држање и узгој животиња у складу са овим законом.

Обавеза сваког лица је да брине о животињама, а нарочито о животињама чији опстанак зависи непосредно од њега.

Обавеза сваког лица које повреди животињу је да јој пружи прву помоћ, као и да обезбеди пружање помоћи од стране стручног лица.

Власник, односно држалац животиње је дужан да:

1) према животињи поступа са пажњом доброг домаћина и да обезбеди услове за држање и негу животиња који одговарају врсти, раси, полу, старости, као и физичким, биолошким и производним специфичностима и особинама у понашању и здравственом стању животиње;

2) благовремено обезбеди помоћ ветеринара ако је животиња оболела, при порођају животиње, као и збрињавање болесне, повређене и изнемогле животиње.

Власник, односно држалац животиње одговоран је за живот, здравље и добробит животиње и мора да предузима све неопходне мере како би обезбедио да се животињи не наноси непотребан бол, патња, страх и стрес, односно повреда.

Члан 7.

Забрањено је:

- 1) злостављати животињу;
- 2) напустити и одбацити животињу чији опстанак зависи непосредно од човека;
- 3) лишавати животињу живота, осим у случајевима и на начин прописан овим законом;
- 4) држати и репродуковати животињу на начин којим јој се наноси бол, патња, страх и стрес;
- 5) присиљавати животињу на узимање хране, осим у здравствене или научноистраживачке сврхе;
- 6) користити техничке уређаје или друга средства којима се животиња кажњава и којима се утиче на њено понашање, укључујући бодљикаве огрлице или средства за обуку или гоњење употребом електричне енергије или хемијских материја, осим у обуци службених паса;
- 7) хватати животињу замкама којима јој се наноси бол или повреда, осим у случају хватања штетних глодара;
- 8) повећавати агресивност животиње селекцијом или механичким методама;
- 9) нахушкавати животињу на људе или друге животиње, осим у поступку обуке службених животиња;
- 10) користити живе животиње за исхрану других животиња, осим ако је то једини начин за исхрану тих животиња;

- 11) користити живе животиње као мамце за лов или обуку животиња;
- 12) организовати трке животиња на начин којим се превазилазе физичке могућности животиња и животињама наноси повреда, бол, патња, страх и стрес;
- 13) репродуковати животињу која није достигла телесну зрелост, као и животињу са наследним поремећајима, осим у случају мутација код огледних животиња;
- 14) пустити у дивљину репродуковану, отхрањену и припитомљену дивљу животињу, ако претходно није припремљена за преживљавање у таквом животном окружењу;
- 15) додељивати животиње као награде у играма на срећу;
- 16) користити допинг, стимулансе и друге супстанце које се користе ради бржег развоја животиње и побољшања производних и физичких особина;
- 17) хранити или напајати животињу супстанцама које начином употребе или садржајем могу да изазову непотребну патњу или бол животиње;
- 18) излагати животињу директном утицају неповољних временских прилика или недостатку кисеоника;
- 19) подвргавати или омогућавати подвргавање животиње интервенцији, која се спроводи без стручне бриге и хуманости и противно правилима добре ветеринарске праксе;
- 20) пропагирати активности које су овим законом забрањене, осим ако се тим активностима указује на негативне последице таквих радњи;
- 21) омамљивати, клати, односно лишавати животињу живота супротно одредбама овог закона;
- 22) одржавати борбе између животиња или између животиња и људи, организовати клађење, кладити се, као и присуствовати борбама животиња;
- 23) држати, репродуковати, обучавати и вршити промет животиња, као и стављати на располагање објекте, земљиште или материјална средства другом лицу ради борбе између животиња или између животиња и људи;
- 24) убијати, злостављати и подстицати животињу на агресивност и противприродно понашање ради производње филмова, реклама и других дела на филмској траци, видео траци и другим носачима слике и тона, као и стављати у промет, изнајмљивати и јавно приказивати такве филмове, рекламе и друга дела;
- 25) давати лекове, медицинска средства и друга слична средства која немају за циљ дијагностику, превентиву, лечење животиње и побољшање њеног здравственог стања, а која могу довести до промена у понашању, физичким и психичким способностима животиње;
- 26) поседовати, употребљавати и продавати лекове и супстанце у циљу допинговања животиња;
- 27) подстицати, подржавати, помагати и прикривати допинг животиња;
- 28) обучавати животињу применом силе или другим средствима која су штетна за њен живот и добробит, као и приморавати је на понашање које није карактеристично за њену врсту и превазилази њене физичке могућности;
- 29) употребљавати отрове и друга хемијска средства која изазивају бол, патњу и смрт животиња, осим у циљу контроле популације глодара, односно дератизације;
- 30) продавати или поклањати кућне љубимце лицима млађим од 18 година без дозволе родитеља или старатеља;

- 31) ловити изгубљене и напуштене кућне љубимце;
- 32) занемаривати животињу лишавањем основних животних потреба, као што су: храна и вода, удобан простор за смештај, односно склониште, простор за одмор и обављање физиолошких потреба, хигијена, ветеринарска нега, као и амбијенталне прилике које одговарају врсти, раси, полу и старосној категорији;
- 33) злоупотребљавати лекове на животињама;
- 34) навикавати животињу на активности које су за њу неприродне и самоуништавајуће;
- 35) држати, репродуковати и користити дивље животиње у циљу излагања у циркусима, на такмичењима и приредбама и, осим у научне сврхе, на изложбама.

Изузетно од става 1. тачка б) овог члана код утовара, претовара и истовара животиња, у складу са овим законом, може се примењивати електрични гонич.

2. Изложбе, такмичења и приредбе

Члан 8.

Циркуси, изложбе, такмичења, приредбе и други облици јавног приказивања животиња (у даљем тексту: јавно приказивање животиња) могу се организовати само ако не угрожавају живот, здравље и добробит животиња, ако се њима животиње не присиљавају на понашање несвојствено врсти и ако се не извргавају руглу физичке и психичке особине животиња.

Јавно приказивање животиња може се вршити само на основу дозволе, коју издаје Министарство.

Дозвола из става 2. овог члана издаје се у складу са законом којим се уређује ветеринарство.

Организатор јавног приказивања животиња дужан је да најмање седам дана пре одржавања јавног приказивања животиња Министарству пријави време и место јавног приказивања животиња.

У случају промене локације јавног приказивања животиња, организатор јавног приказивања животиња је дужан да промену локације благовремено пријави Министарству, као и да о приспећу животиња обавести надлежног ветеринаског инспектора у одредишном месту.

Уз пријаву из става 5. овог члана прилаже се доказ о броју и врсти животиња и локацији, као и подаци о врсти и времену одржавања јавног приказивања животиња.

Министар надлежан за послове ветеринарства (у даљем тексту: министар) прописује ближе услове и начин организовања јавног приказивања животиња.

3. Коришћење животиње ради производње филмова, реклама и других дела на филмској траци, видео траци и другим носачима слике и тона

Члан 9.

Правно и физичко лице, односно предузетник, може користити животињу као носиоца или учесника радње филмова, реклама и других дела на филмској траци, видео траци и другим носачима слике и тона, на основу решења о одобрењу коришћења животиње које доноси министар.

Решење из става 1. овог члана доноси се на основу захтева заинтересованог лица.

Захтев из става 2. овог члана мора да садржи:

1) попис животиња које ће се користити као носиоци или учесници радње филмова, реклама и других дела на филмској траци, видео траци и другим носачима слике и тона у погледу врсте и броја животиња;

2) порекло животиње;

3) сврху коришћења животиње;

4) дужину трајања коришћења животиње приликом производње филма, рекламе и другог дела на филмској траци, видео траци и другом носачу слике и тона.

Решење из става 1. овог члана доноси се у року од 30 дана од дана подношења захтева.

Решење из става 1. је коначно и против њега се може покренути управни спор.

4. Обука животиња

Члан 10.

Обука животиња, у смислу овог закона, јесте обука службених и радних животиња и кућних љубимаца.

Обука животиња се мора обављати на начин примерен врсти, раси и намени животиње.

Члан 11.

Обуку животиња може да обавља правно и физичко лице, односно предузетник, који је уписан у Регистар лица за обуку животиња, који води Министарство.

Захтев за упис у Регистар лица за обуку животиња лица из става 1. овог члана подносе Министарству.

Правно лице и предузетник уписују се у Регистар лица за обуку животиња ако испуњавају услове у погледу објеката за држање животиња и ако имају запослено најмање једно лице које је обучено за добробит животиња.

Физичко лице уписује се у Регистар лица за обуку животиња ако испуњава услове у погледу објеката за држање животиња и ако је обучено за добробит животиња.

Регистар лица за обуку животиња нарочито садржи:

1) редни број уписа;

2) назив правног лица, односно предузетника, односно име и презиме физичког лица које обавља обуку животиња;

3) седиште правног лица, односно предузетника, односно адресу физичког лица које обавља обуку животиња.

Правно и физичко лице, односно предузетник, брише се из Регистра лица за обуку животиња ако престане да испуњава неки од услова из ст. 3. и 4. овог члана.

Упис и брисање из Регистра лица за обуку животиња врши се на основу решења које доноси министар у року од 30 дана од дана подношења захтева за упис, односно настанка услова за брисање из Регистра лица за обуку животиња.

Решење из става 7. овог члана је коначно и против њега се може покренути управни спор.

Министар прописује ближе услове у погледу објеката за држање животиња, програм обуке о добробити животиња из ст. 3. и 4. овог члана, као и ближу садржину Регистра лица за обуку животиња.

Министар, уз сагласност министра надлежног за унутрашње послове и министра надлежног за послове одбране, прописује начин обављања обуке животиња.

5. Коришћење животиња за рад

Члан 12.

Коришћење животиња за рад мора бити примерено врсти, раси, полу, старости и здравственом стању животиња.

Болесне, повређене и изнемогле животиње, као и бремените животиње почев од трећине гравидитета, не могу се користити за рад.

6. Интервенције на животињама

Члан 13.

Интервенције на животињама којима се нарушава физичка, психичка, односно генетичка целовитост животиња може да обавља само ветеринар, а изузетно и власник, односно држалац животиње.

Интервенције из става 1. овог члана у научноистраживачке и биомедицинске сврхе може обављати и овлашћени научни радник.

За обављање болне интервенције на животињама обавезна је анестезија, а у постоперативном току аналгезија.

Интервенције на животињама без употребе анестезије могу се обављати:

- 1) ако анестезија може изазвати смрт животиње;
- 2) при спровођењу дијагностичких поступака;
- 3) ако анестезија проузрокује већи бол него што га изазива интервенција.

Све интервенције које обавља ветеринар морају се обављати у складу са добром ветеринарском праксом.

Министар ближе прописује врсте интервенција које може обављати власник, односно држалац животиње и врсте интервенција које може обављати само ветеринар, као и врсте интервенција које се могу обављати без примене анестезије.

Члан 14.

Забрањено је обављати интервенције на животињама ради промене њиховог идентитета, прикривања телесних мана и старости, као и делимичну или потпуну ампутацију појединих делова животињског тела, а нарочито:

- 1) сећи и скраћивати реп;
- 2) одстрањивати гласне жице, односно вршити девокализацију;
- 3) уклањати канџе и отровни зуб;
- 4) болно поткивати копитаре;
- 5) скраћивати кљун живини;
- 6) кастрирати овнове еластичним прстеном;

- 7) обављати интервенције на полним органима мужјака, осим кастрације;
- 8) жигосати овце и говеда;
- 9) сећи језик теладима;
- 10) онеспособљавати петлове да се оглашавају кукурикањем;
- 11) интервенције на живини које их онемогућавају да користе крила, осим скраћивање крилних пера;
- 12) обављати радње којима се код живине утиче на слабљење вида;
- 13) сећи ушне шкољке;
- 14) сећи рокове.
- Интервенције из става 1. овог члана изузетно се могу обављати:
- 1) ради заштите здравља, односно спречавања угрожавања живота и добробити животиња;
- 2) у научноистраживачке и биомедицинске сврхе, у складу са овим законом;
- 3) ради контроле популације животиња стерилизацијом или кастрацијом;
- 4) ради обележавања напуштених животиња, засецањем ушне шкољке.

7. Лишавање животиња живота

Члан 15.

Животиња се може лишити живота на хуман начин, ако:

- 1) је повређена, неизлечиво болесна, телесно деформисана или на други начин патолошки онеспособљена тако да опоравак није могућ, а живот за њу представља бол, патњу, страх и стрес;
- 2) је достигла старост па јој отказују основне животне функције;
- 3) се користи за исхрану људи;
- 4) се користи у научноистраживачке и биомедицинске сврхе, у складу са овим законом;
- 5) се лишавањем живота спречава ширење, односно ако се сузбијају и искорењују заразне болести, у складу са законом којим се уређује ветеринарство;
- 6) животиња не може да се прилагоди условима смештаја, а њено пуштање на слободу представља опасност за људе, друге животиње и животну средину;
- 7) је у питању уништавање штетних глодара;
- 8) је неопходно контролисати бројност популације одређене врсте дивљих животиња, у складу са посебним прописима;
- 9) је лишавање животиње живота од веће користи за њену добробит него што су патње од даљег живота, у складу са мишљењем ветеринара.

Члан 16.

Животиња се не може лишити живота на јавним местима, осим:

- 1) у ловиштима, у складу са законом којим се уређује ловство;
- 2) у случају када је неопходно лишити животињу непотребног бола и патње, ако њен опоравак није могућ, на основу мишљења ветеринара;

3) ради спречавања ширења, сузбијања и искорењивања заразних болести, у складу са законом којим се уређује ветеринарство.

Члан 17.

Лишавање животиње живота обавља се на хуман начин који проузрокује тренутну и сигурну смрт.

Лишавање животиње живота на хуман начин мора се обављати уз претходно омамљивање животиње, осим код принудног лишавања живота ради прекида патње и бола насталог услед патолошког стања, повреде или заразне болести.

Животињу може лишити живота само ветеринар или ветеринарски техничар под надзором ветеринара или друго обучено лице под надзором ветеринара, осим у случајевима када је угрожена безбедност људи и животиња, ако овим законом није друкчије прописано.

Лица из става 3. овог члана дужна су да после спроведеног поступка лишавања живота провере да ли је наступила смрт животиње.

Министар прописује ближе услове и средства за лишавање животиње живота.

III. ПОСЕБНА ЗАШТИТА ДОБРОБИТИ ЖИВОТИЊА

1. Држање, узгајање и промет животиња

Члан 18.

Животиње се могу држати, узгајати и стављати у промет у производне сврхе у објектима који испуњавају услове за добробит животиња у погледу простора за животиње, просторија и опреме, у складу са овим законом.

Објекти из става 1. овог члана морају бити уписани у Регистар објеката који води Министарство, у складу са законом којим се уређује ветеринарство.

Правна и физичка лица, односно предузетници, који се баве држањем, узгајањем и прометом животиња у производне сврхе обавезни су да воде евиденцију, која се нарочито односи на кретање, исхрану и лечење животиња.

Министар прописује ближе услове за добробит животиња у погледу простора за животиње, просторија и опреме из става 1. овог члана, начин држања, узгајања и промета појединих врста и категорија животиња, као и ближу садржину и начин вођења евиденције из става 3. овог члана.

Члан 19.

Власник, односно држалац животиње не може бити лице млађе од 18 година.

Ако лице из става 1. овог члана поседује животињу власником, односно држаоцем животиње сматра се његов родитељ или старатељ.

Члан 20.

Власник, односно држалац животиње дужан је да обезбеди:

1) одговарајући и сигуран смештај животиње, као и микроклиматске услове, хигијену, довољно простора, слободу кретања, храну и воду која одговара врсти, раси, полу, старости и физичким, биолошким, производним потребама и потребама у понашању животиње;

2) заштиту животиња од штетног утицаја временских прилика, као и од природних непријатеља;

3) одвојено држање животиња које узнемиравају једна другу или представљају опасност за друге животиње и људе;

4) одвојено држање болесних, повређених и изнемоглих животиња;

5) да о животињама брине потребан број обучених лица.

Власник, односно држалац животиње дужан је да спречи настанак технопатија.

Члан 21.

Власник, односно држалац животиње мора животињи којој је ускраћена слобода кретања обезбедити простор за смештај у којем без тешкоће може да легне и устане, испружи предње, односно задње ноге, као и да се на истој површини и у истом простору без савијања трупа и главе слободно окрене у стајаћем и у лежећем положају.

Власник, односно држалац животиње дужан је да животињи која се стално држи у затвореним објектима обезбеди одговарајућу површину за кретање.

Власник, односно држалац животиње дужан је да животињи која се држи везана обезбеди у току дана период у коме неће бити везана и у коме ће моћи слободно да се креће у складу са њеним физиолошким потребама и потребама у понашању.

Дивље животиње се не смеју држати везане, осим из ветеринарско-здравствених разлога, а из сигурносних разлога се могу држати само привремено везане.

2. Превоз животиња

Члан 22.

Превоз животиња могу обављати правна и физичка лица, односно предузетници, који су уписани у Регистар превозника животиња, који води Министарство и која су од стране Министарства овлашћена за превоз животиња.

Министарство, после уписа у Регистар превозника животиња, издаје правном и физичком лицу, односно предузетнику, који врше превоз животиња овлашћење за дужи или краћи превоз животиња.

Изузетно од става 1. овог члана, упис у Регистар превозника животиња и овлашћење за превоз животиња није потребно:

1) ако превоз животиње врши физичко лице за личне потребе до удаљености од 65 км, рачунајући од места утовара до места истовара;

2) у случају превоза кућних љубимаца за личне потребе, осим када је у питању комерцијални превоз;

3) у случају сезонског пресељења животиња на испашу.

Министар прописује садржину овлашћења за превоз и елементе за одређивање дужег и краћег превоза животиња.

3. Регистар превозника животиња

Члан 23.

Захтев за упис у Регистар превозника животиња лица из члана 22. став 1. овог закона подносе Министарству.

Правно и физичко лице, односно предузетник, уписују се у Регистар превозника животиња ако испуњавају услове у погледу превозних средстава за превоз животиња и обучености за добробит животиња приликом њиховог превоза.

Регистар превозника животиња нарочито садржи:

- 1) редни број уписа;
- 2) назив правног лица, односно предузетника, односно име и презиме физичког лица које обавља превоз животиња;
- 3) седиште правног лица, односно предузетника, односно адресу физичког лица које обавља превоз животиња.

Правно и физичко лице, односно предузетник, брише се из Регистра превозника животиња ако престане да испуњава неки од услова из става 2. овог члана.

Упис и брисање из Регистра превозника животиња врши се на основу решења које доноси министар, у року од 30 дана од дана подношења захтева за упис, односно настанка услова за брисање из Регистра превозника животиња.

Решење из става 5. овог члана је коначно и против њега се може покренути управни спор.

Министар прописује програм обуке о добробити животиња из става 2. овог члана, као и ближу садржину и начин вођења Регистра превозника животиња.

Министар, уз сагласност министра надлежног за послове саобраћаја, прописује ближе услове у погледу превозних средстава у којима се превозе животиње.

Члан 24.

Превозник је дужан да пре почетка превоза попуни план превоза животиње који се мора налазити у возилу за време превоза, а који нарочито садржи: назив, односно име и презиме превозника; регистарски број под којим је уписан у Регистар превозника животиња; место утовара, претовара, одмора и истовара животиње; маршруту; трајање превоза.

Превозник је дужан да превоз животиња обавља на начин којим се обезбеђује заштита живота и добробити животиња.

Животиње у току превоза мора пратити лице које је превозник задужио за бригу о добробити животиња (у даљем тексту: пратилац) и које је обучено за добробит животиња приликом њиховог превоза.

Пратилац припрема животиње за превоз, надгледа их и брине о њима у току превоза.

Министар прописује образац и садржину плана превоза животиња из става 1. овог члана и начин превоза животиња из става 2. овог члана.

Члан 25.

Животињи се приликом гоњења, утовара, претовара, истовара, као и у току превоза не сме наносити бол, патња, повреде, односно не сме се лишавати основних физиолошких потреба, нити проузроковати њена смрт.

Животиња се може превозити само ако је способна да издржи путовање.

Истовар животиње мора се обавити без одлагања по приспећу у место одредишта.

Места на којима се врши утовар, претовар и истовар животиње места за одмор и контролне станице морају испуњавати услове за добробит животиња у погледу простора за животиње, просторија и опреме.

Министар прописује ближе услове које морају да испуњавају места за утовар, претовар и истовар животиња, места за одмор и контролне станице.

Члан 26.

Забрањено је превозити:

1) високобремените женке у периоду од последњих 10% времена од укупног трајања бременитости, женке првих седам дана после доношења младих на свет, новорођене животиње код којих пупчана врпца није сасвим зарасла, болесне или повређене животиње, осим ако је превоз животиња неопходан ради лечења, принудног клања, односно принудног лишавања живота;

2) животиње у непокривеним превозним средствима, боксевима, контејнерима и другој опреми у којој нису заштићене од штетног утицаја временских прилика и разлика у климатским условима;

3) животиње у топлим месецима у затвореним превозним средствима, боксевима, контејнерима и другој опреми, ако у току превоза није обезбеђено одговарајуће проветравање;

4) животиње које су осетљиве на разлике у температури ако у току превоза није обезбеђена стална температура;

5) животиње ако превозно средство не испуњава прописане услове;

6) животиње ако је смештај такав да су могуће повреде или испадање животиње из превозног средства;

7) животиње ако се у току превоза не може обезбедити напајање и храњење, прва помоћ и ветеринарско збрињавање болесних и повређених животиња;

8) водене животиње ако није обезбеђена довољна количина воде одговарајуће температуре и концентрације кисеоника;

9) животиње ако се са њима заједно превозе материје које су штетне по њихово здравље, као и заједно са лешевима животиња;

10) животиње поштом;

11) животиње ако превозник не поседује пратећу документацију у складу са овим законом.

Члан 27.

Органи унутрашњих послова или царински органи дужни су да задрже пошиљку животиња, превозника и превозно средство ако се превоз животиње врши супротно одредбама чл. 25. и 26. овог закона и да о томе обавесте надлежног инспектора.

Задржавање из става 1. овог члана може трајати најдуже два сата.

4. Клање животиња

Члан 28.

Пре клања, са животињом се мора поступати на хуман начин, а клање животиње мора се обавити што је могуће ближе месту држања.

Пре клања животиња се мора омамити на начин којим се проузрокује тренутни губитак свести животиње.

Приликом омамљивања животиње се не смеју обуздавати средствима која проузрокују бол и патњу, не смеју се везивати за задње ноге, качити пре омамљивања, односно пре искрварења.

Живина и кунићи могу се окачити пре омамљивања ради клања, под условом да се одмах после тога омаме.

Министар прописује начин поступања са животињама непосредно пре клања и начин омамљивања и искрвављења животиња.

Члан 29.

Животиње се не смеју клати без стручног и на прописан начин изведеног омамљивања пре клања.

У циљу омамљивања животиња пре клања не сме се користити бодеж, чекић, секира или друга средства која нису предвиђена за те намене у складу са овим законом.

Обрада закланих животиња не сме се наставити, ако искрварење животиње није у потпуности завршено.

Члан 30.

Животиње се могу клати без претходног омамљивања у случају:

1) клања живине и кунића у домаћинству за сопствене потребе на начин и средствима који доводе до тренутне смрти;

2) принудног клања ради прекида патолошког стања животиње које може довести до угинућа због тешких повреда насталих услед несреће или из других здравствених разлога, ако нема услова за омамљивање;

3) религиозног клања које се обавља према прописима верске заједнице регистроване у Републици Србији.

У случајевима из става 1. овог члана животиње се пре клања морају обуздати на прикладан начин, искрварити брзо и стручно како би се бол и патња свели на најмању могућу меру.

Министар прописује ближе услове и начин клања животиња без претходног омамљивања.

Члан 31.

Обуздавање, омамљивање и клање животиња, осим живине и кунића који се кољу у домаћинству и за сопствене потребе, може обављати само лице које је обучено за ту врсту послова.

Лице из става 1. овог члана мора бити обучено за добробит животиња током клања.

Ветеринарски инспектор на кланици одговоран је за добробит животиња при обуздавању, омамљивању и клању.

Министар прописује програм обуке о добробити животиња из става 2. овог члана.

5. Религиозно клање

Члан 32.

Религиозно клање животиња могу обављати лица која су за ту врсту клања овлашћена од стране верске заједнице регистроване у Републици Србији и то на начин којим се спречава непотребан бол, патња, страх и стрес.

6. Огледи на животињама

Члан 33.

Оглед на животињама могу обављати правна и физичка лица која су уписана у Регистар за огледе на животињама, који води Министарство.

Лица из става 1. овог члана уписују се у Регистар за огледе на животињама, ако испуњавају услове у погледу објеката, опреме и обучености о добробити огледних животиња.

У Регистар лица за огледе на животињама, поред лица из става 1. овог члана, уписују се и правна и физичка лица, односно предузетници, који се баве држањем, репродукцијом и прометом огледних животиња која испуњавају услове из става 2. овог члана, а ради евидентирања огледних животиња.

Захтев за упис у Регистар за огледе на животињама лица из ст. 1. и 3. овог члана подносе Министарству.

Регистар за огледе на животињама нарочито садржи:

- 1) редни број уписа;
- 2) назив и седиште правног лица, односно име и презиме и адресу физичког лица које обавља огледе на животињама;
- 3) назив и седиште правног лица или предузетника, односно име и презиме и адресу физичког лица које се бави држањем, репродукцијом и прометом огледних животиња.

Правно и физичко лице, односно предузетник, брише се из Регистра за огледе на животињама ако престане да испуњава неки од услова из става 2. овог члана.

Упис и брисање из Регистра за огледе на животињама врши се на основу решења које доноси министар, у року од 30 дана од дана подношења захтева за упис, односно настанка услова за брисање из Регистра за огледе на животињама.

Решење из става 7. овог члана је коначно и против њега се може покренути управни спор.

Министар прописује ближе услове у погледу објеката и опреме, програм обуке о добробити огледних животиња, као и ближу садржину и начин вођења Регистра за огледе на животињама.

Члан 34.

Спровођење огледа на животињама може се обављати на основу решења о одобрењу спровођења огледа на животињама које доноси министар, на основу стручног мишљења Етичке комисије за заштиту добробити огледних животиња.

Захтев за доношење решења о одобрењу спровођења огледа могу поднети лица из члана 33. став 1. овог закона.

Захтев из става 2. овог члана подноси се Министарству и мора да садржи:

- 1) опис поља истраживачког рада који је написан на јасан и недвосмислен начин, како би се разумео циљ истраживања;
- 2) предности и значај спровођења огледа, потенцијалне опасности и непријатности за огледне животиње, као и категорију тежине, односно инвазивности огледа;
- 3) детаљан опис материјала и метод рада;
- 4) доказе о постојању алтернативних метода спровођења огледа и разлоге због којих се они не спроводе;
- 5) укупан број и врсту животиња по фазама огледа;
- 6) врсте и дозе анестетика и аналгетика који ће се употребљавати;
- 7) опис очекиване реакције животиња;
- 8) опис могућих негативних утицаја огледа на животиње, тежине и дужине трајања таквих утицаја, методе које ће се предузети да би се такви негативни утицаји ублажили или избегли;
- 9) начин лишавања огледних животиња живота, ако се врши у току или на крају огледа;
- 10) име лица које је задужено за заштиту добробити огледних животиња и његову стручну оспособљеност;
- 11) имена лица која ће учествовати у спровођењу огледа из члана 36. овог закона.

Изузетно од става 1. овог члана, за извођење специфичних и инвазивних огледа на животињама, решење из става 1. овог члана издаје се на основу мишљења Етичког савета за добробит огледних животиња.

Решење из става 1. овог члана доноси се у року од 30 дана од дана подношења захтева.

Решење из става 1. је коначно и против њега се може покренути управни спор.

Министар прописује образац захтева за одобрење спровођења огледа на животињама.

Министар, уз сагласност министра надлежног за послове науке и министра надлежног за послове образовања, прописује врсте специфичних и инвазивних огледа на животињама.

Члан 35.

Лица из члана 33. ст. 1. и 3. овог закона дужна су да се брину о огледним животињама са пажњом доброг домаћина.

Лица из члана 33. ст. 1. и 3. овог закона морају одредити стручно лице за заштиту добробити огледних животиња које мора имати завршене дипломске академске студије - master у области ветеринарских наука (доктор ветеринарске медицине), односно завршене основне студије у трајању од најмање

пет година у области ветеринарских наука и које је обучено за добробит огледних животиња.

Члан 36.

Оглед на животињама може спроводити само стручно лице које је обучено за добробит огледних животиња.

Хируршке интервенције на животињама током огледа врши ветеринар или овлашћени научни радник.

Члан 37.

Оглед се може спроводити само на животињама које су у власништву, односно поседу лица из члана 33. ст. 1. и 3. овог закона.

Изузетно од става 1. овог члана, оглед се може спроводити на дивљим животињама ради очувања животињске врсте.

Члан 38.

Оглед на животињама може се спроводити само ради:

- 1) превенције болести, лошег здравља или других аномалија или њихових последица по човека, животиње и биљке;
- 2) испитивања квалитета, ефикасности и нешкодљивости лекова, супстанци или производа;
- 3) дијагностиковања и лечења болести, односно других аномалија и њихових последица по човека, животиње и биљке;
- 4) откривања, оцене, контроле или промене физиолошког стања човека, животиње и биљке;
- 5) заштите животне средине;
- 6) научних истраживања;
- 7) образовања и стручног оспособљавања;
- 8) судско-медицинских испитивања.

Члан 39.

Оглед на животињама се мора спроводити применом опште или локалне анестезије и других стручних метода које искључују бол, патњу, страх и стрес, осим у случају када се њиховом применом наноси већа штета, односно угрожава здравље огледној животињи или се не постиже циљ огледа.

Члан 40.

Животињама се мора обезбедити одговарајући смештај, брига и нега пре, у току и после спровођења огледа.

Министар ближе прописује начин неге и поступања са огледним животињама при држању, репродукцији, коришћењу, превозу и промету, као и начин лишавања живота за сваку врсту огледне животиње.

Члан 41.

Оглед на животињама не може се спроводити ако постоји алтернативни метод за спровођење огледа којим се постиже исти циљ.

Оглед на животињама мора се спроводити на животињама које највише одговарају циљу огледа, као и на најмањем броју животиња потребном за постизање тог циља.

Приликом спровођења огледа на животињама мора се користити метод којим се животињама наноси најмање бола, патње, страха и стреса.

Члан 42.

Оглед на животињама се не сме спроводити у случају:

- 1) испитивања оружја, ратне опреме, као и утицаја радијације;
- 2) испитивања козметичких препарата и супстанци које улазе у њихов састав, хемијских средстава за прање и дезинфекцију предмета опште употребе, дуванских и алкохолних производа, односно средстава за повећање мишићне снаге и других сличних средстава;
- 3) огледа који се спроводе без анестезије, супротно одредбама овог закона;
- 4) напуштених животиња, односно животиња из прихватилишта;
- 5) приказивања биолошких и медицинских правила или чињеница које су већ научно потврђене.

Члан 43.

Лица из члана 33. ст. 1. и 3. овог закона дужна су да воде евиденцију о држању, репродукцији, промету, односно спровођењу огледа на животињама.

Евиденција из става 1. овог члана садржи податке о броју, врсти животиња, сврси спровођења огледа и класификацији тежине, односно инвазивности огледа.

Подаци из става 2. овог члана достављају се Министарству.

Подаци из става 2. овог члана су јавни.

Лица из члана 33. ст. 1. и 3. овог закона дужна су да евиденцију из става 1. овог члана чувају најмање пет година.

Министар ближе прописује садржину и начин вођења евиденције из става 1. овог члана.

Члан 44.

Огледи на животињама у образовне сврхе могу се спроводити само ако не проузрокују бол, патњу, страх, стрес, повреду или смрт животиња.

У основним и средњим школама дозвољено је обављати вежбе на живим животињама које су опсервативног карактера.

У високошколским установама на основним студијама дозвољено је обављати вежбе којима се не нарушава живот и добробит, односно физичка, психичка и генетичка целовитост животиња.

У основним и средњим школама и у високошколским установама остале вежбе се не могу обављати на лешевима животиња које су лишене живота у циљу извођења практичних вежби.

Члан 45.

Публиковање научних радова не може се вршити у случају када је оглед на животињама спроведен супротно одредбама овог закона.

Члан 46.

Генетске модификације и манипулације у огледима на животињама могу се одобрити само ако се тим поступцима не угрожава живот и добробит животиња и не ремети равнотежа у екосистему, а фаворизују жељене фенотипске и генотипске особине.

Члан 47.

Ради повећавања производних и радних особина животиње или задовољства појединца који нарушавају живот и добробит животиње не сме се вршити селекција, планирање репродукције и обављање генетске модификације и манипулације на животињама.

Министар прописује врсте дозвољених генетских манипулација и модификација на животињама.

7. Етички савет за добробит огледних животиња

Члан 48.

Ради разматрања стручних питања, давања стручних мишљења и учешћа у реализацији пројектних задатака у области добробити животиња, министар, у складу са прописима којима се уређује државна управа, решењем оснива посебну радну групу - Етички савет за добробит огледних животиња (у даљем тексту: Етички савет).

Члан 49.

Члан Етичког савета не може истовремено бити и члан етичке комисије за заштиту добробити огледних животиња.

Члан 50.

Етички савет:

- 1) даје савете из етике и добробити животиња приликом спровођења огледа и генетских модификација и манипулација животиња;
- 2) даје стручна мишљења о етичкој и научној оправданости обављања огледа, као и прекида огледа на животињама;
- 3) даје савете ради усаглашавања рада етичких комисија за заштиту добробити огледних животиња;
- 4) даје стручна мишљења о извођењу специфичних и инвазивних огледа;
- 5) учествује у развоју и промовисању алтернативних метода обављања огледа;
- 6) подноси извештај о свом раду и стању добробити огледних животиња министру једном годишње;
- 7) обавља друге послове у складу са законом.

8. Етичка комисија за заштиту добробити огледних животиња

Члан 51.

Научноистраживачке организације и друга правна лица која спроводе огледе на животињама дужне су да, у оквиру своје организације или заједно са другим научноистраживачким организацијама, односно правним лицима која спроводе огледе на животињама, образују етичку комисију за заштиту добробити огледних животиња (у даљем тексту: Етичка комисија).

Етичка комисија састоји се од ветеринара хирурга, ветеринара са искуством у узгоју огледних животиња, стручњака са искуством примене статистике у истраживањима, представника удружења, односно организација чији циљеви су усмерени на заштиту добробити животиња, као и истраживача из сродних научних области.

Најмање трећина чланова Етичке комисије морају бити лица која нису запослена у научноистраживачкој организацији, односно другом правном лицу које спроводи огледе на животињама из става 1. овог члана.

Члан 52.

Етичка комисија:

- 1) утврђује начин спровођења огледа на животињама, у складу са овим законом;
- 2) обавља стручну контролу над спровођењем огледа на животињама;
- 3) организује обуку лица која спроводе огледе на животињама;
- 4) даје стручна мишљења министру о етичкој и научној оправданости спровођења огледа;
- 5) подноси редовне годишње извештаје министру.

Етичка комисија дужна је да без одлагања прекине спровођење огледа ако се у току спровођења огледа на животињама поступа супротно одредбама овог закона и да о томе обавести Министарство.

9. Кућни љубимци

Члан 53.

Власник, односно држалац кућног љубимаца дужан је да обезбеди кућном љубимцу бригу, негу и смештај, у складу са врстом, расом, полом, старашћу, као и физичким и биолошким специфичностима и потребама у понашању и здравственом стању кућног љубимца.

Пси који се држе као кућни љубимци, а који могу представљати опасност за околину, морају се држати на прописани начин.

Министар прописује начин држања паса из става 2. овог члана.

Члан 54.

Органи јединица локалне самоуправе дужни су да израде и спроводе програм контроле и смањења популације напуштених паса и мачака према специфичностима средине.

Органи јединица локалне самоуправе прописују место и начин извођења кућних љубимаца, а нарочито паса и мачака на јавне површине.

Члан 55.

Кућни љубимци обележавају се и евидентирају у складу са законом којим се уређује ветеринарство.

Власник, односно држалац кућних љубимаца, дужан је да правилним држањем и другим мерама и средствима спречи да кућни љубимци угрозе људе и околину.

Власник, односно држалац кућних љубимаца, дужан је да спречи рађање нежељених кућних љубимаца, и то онемогућавањем контакта мужјака и женке и применом контрацепције, кастрације и стерилизацијом женке.

Ако власник, односно држалац кућних љубимаца није у могућности да се даље брине о њима, дужан је да им обезбеди одговарајући смештај.

Члан 56.

Власник, односно држалац кућних љубимаца, који се бави репродукцијом кућних љубимаца у комерцијалне сврхе дужан је да брине о заштити здравља, живота и добробити легла.

Лица из става 1. овог члана дужна су да лицу којем уступе или продају кућног љубимца предају и писмено упутство о условима и начину држања кућних љубимаца, као и друге податке које су од значаја за држање кућног љубимца, а нарочито у погледу хигијене, исхране, расних одлика, карактера, основне обуке, социјализације и одржавања кондиције.

Лице из става 1. овог члана одговорно је за мане и добробит потомства или женског родитеља.

Члан 57.

Кућни љубимци не смеју се држати, репродуковати и користити за:

- 1) рад, односно вучу и ношење терета, осим раса паса које су прилагођене и обучене за ову намену;
- 2) исхрану, односно производњу хране, коже, крзна, као и у друге комерцијалне сврхе.

Власник, односно држалац пса као кућног љубимца не сме држати пса стално везаног на ланцу или на други сличан начин везаног, осим ако је везан на продужену жичану водилицу.

10. Дивље и егзотичне животиње као кућни љубимци

Члан 58.

Држање и репродукција дивљих и егзотичних животиња као кућних љубимаца може се обављати само на основу решења о одобрењу држања и репродукције дивљих и егзотичних животиња као кућних љубимаца, које доноси министар, на основу претходно прибављене сагласности министра надлежног за послове животне средине.

Животињама из става 1. овог члана морају се обезбедити:

- 1) простор који задовољава њихове потребе у погледу кретања и физичке активности;
- 2) простор који у зависности од врсте омогућава пењање, копање, одмор и сакривање, односно купање и роњење;
- 3) контакт са животињама исте врсте, ако је то својствено врсти;
- 4) одговарајући климатски услови, у складу са потребама врсте;
- 5) други услови који одговарају врсти, раси, полу, старости, физичким и биолошким особинама, особинама у понашању и здравственом стању животиња.

Решење из става 1. овог члана доноси се у року од 30 дана од дана подношења захтева.

Решење из става 1. је коначно и против њега се може покренути управни спор.

Министар, уз сагласност министра надлежног за послове животне средине, прописује ближе услове за држање животиња из става 2. овог члана.

11. Продавнице животиња и одгајивачнице

Члан 59.

Продаја кућних љубимаца може се обављати у продавницама животиња и у одгајивачницама које испуњавају услове за добробит животиња у погледу простора за животиње, просторија и опреме и које су уписане у Регистар објеката који води Министарство, у складу са законом којим се уређује ветеринарство.

Власник, односно држалац објеката из става 1. овог члана, мора водити евиденцију, која нарочито садржи податке о броју продатих животиња, кретању, исхрани и лечењу животиња.

Лица која раде у објектима из става 1. овог члана морају бринути о заштити живота и добробити животиња и за сваку продату животињу издати писмено упутство о начину држања те животиње.

Лица из става 3. овог члана морају бити обучена за добробит животиња.

Министар прописује ближе услове које морају да испуњавају продавнице животиња и одгајивачнице, ближу садржину и начин вођења евиденције из става 2. овог члана, као и програм обуке о добробити животиња из става 4. овог члана.

12. Објекти за хигијену и улепшавање животиња

Члан 60.

Лица која раде у објектима за хигијену и улепшавање животиња у свом раду и поступцима са животињама дужна су да се придржавају принципа заштите добробити животиња у складу са овим законом.

13. Пансиони за кућне љубимце и прихватилишта за напуштене животиње

Члан 61.

Пансион за кућне љубимце (у даљем тексту: пансион) и прихватилиште за напуштене животиње (у даљем тексту: прихватилиште) морају испуњавати услове за заштиту добробити животиња у погледу простора за животиње, просторија и опреме, у складу са овим законом и морају бити уписани у Регистар објеката који води Министарство, у складу са законом којим се уређује ветеринарство.

Лица која раде са животињама у пансиону, односно прихватилишту, морају бити обучена за добробит животиња.

Министар прописује ближе услове за заштиту добробити животиња које морају да испуњавају пансиони и прихватилишта, начин поступања са

животињама у објектима из става 1. овог члана и програм обуке о добробити животиња из става 2. овог члана.

Члан 62.

Власник пансиона, односно прихватилишта, дужан је да пре уписа у Регистар објеката Министарству достави доказ да је обезбедио:

- 1) финансијска средства за несметани рад;
- 2) спровођење здравствене заштите животиња;
- 3) одговарајући простор за смештај животиња на начин који ће обезбедити добробит животиња и неће нарушити јавни ред и мир;
- 4) лица која су обучена за поступање са животињама.

Члан 63.

Власник пансиона, односно прихватилишта, одговоран је за живот, здравље и добробит животиња у пансиону, односно прихватилишту.

Власник пансиона, односно прихватилишта, дужан је да се о кућним љубимцима у пансиону, односно прихватилишту брине са пажњом доброг домаћина.

Власник пансиона, односно прихватилишта, дужан је да води евиденцију о животињама и да ту евиденцију чува три године.

Министар прописује садржину и начин вођења евиденције из става 3. овог члана.

Члан 64.

О смештају и бризи о животињама у пансиону закључује се уговор између власника пансиона и власника, односно држаоца кућног љубимца (у даљем тексту: уговор о коришћењу пансиона).

Приликом закључивања уговора о коришћењу пансиона власник, односно држалац кућног љубимца, дужан је да власнику пансиона стави на увид потврду о здравственом стању и вакцинацији кућних љубимаца.

Ако власник, односно држалац кућног љубимца, не преузме кућног љубимца из пансиона у року од 15 дана од дана истека уговореног рока, односно ако не продужи уговор о коришћењу пансиона, кућни љубимац постаје власништво пансиона, осим ако власник, односно држалац кућног љубимца оправда разлоге због којих ту животињу није преузео у прописаном року.

Члан 65.

Власник прихватилишта је дужан да:

- 1) прима пријаве о напуштеним животињама и да обезбеди збрињавање сваке напуштене животиње, у складу са овим законом;
- 2) обезбеди спровођење мера превентивне здравствене заштите животиња и потребну помоћ животињама од стране ветеринара;
- 3) брине о проналажењу власника, односно држаоца животиња;
- 4) врати власнику, односно држаоцу, на његов захтев, животињу у року од 15 дана од дана смештаја у прихватилиште;
- 5) припреми план збрињавања животиња у случају затварања прихватилишта или елементарних непогода.

Животиња која је смештена у прихватилиште може се поклонити ако је власник, односно држалац не преузме у року из става 1. тачка 4) овог члана.

Члан 66.

Орган јединице локалне самоуправе дужан је да обезбеди прихватилиште ако на својој територији има напуштених животиња.

Орган јединице локалне самоуправе дужан је да обезбеди прикупљање, превоз и збрињавање напуштених и изгубљених животиња, као и да им пружи помоћ, бригу и смештај у прихватилиште у складу са овим законом.

Приликом прикупљања и превоза напуштених и изгубљених животиња са животињом се мора поступати тако да се проузрокује најмањи степен бола, патње, страха и стреса за животињу.

Орган јединице локалне самоуправе дужан је да напуштеним и изгубљеним животињама које су болесне или повређене обезбеди одговарајућу ветеринарску помоћ, а да за неизлечиво болесне или повређене животиње обезбеди лишавање живота у складу са овим законом.

Министар прописује начин и средства за прикупљање напуштених и изгубљених животиња, као и начин превоза и збрињавања напуштених и изгубљених животиња.

Члан 67.

У прихватилиште које обезбеђује орган јединице локалне самоуправе смештају се:

- 1) напуштене и изгубљене животиње;
- 2) животиње чији власници, односно држаоци не могу више да се брину о њима;
- 3) животиње које Министарство одузме власницима, односно држаоцима;
- 4) животиње које су у опасности.

Власник прихватилишта из става 1. овог члана дужан је да сарађује са надлежним ветеринарским службама и организацијама за заштиту животиња, као и да редовно обавештава јавност и друге власнике прихватилишта о животињама које се налазе у прихватилишту.

Ако се животињи у року од најмање 30 дана од дана смештања у прихватилиште из става 1. овог члана не пронађе власник, односно ако се не збрине на други начин, са животињом се поступа у складу са програмом контроле и смањења популације напуштених паса и мачака из члана 54. овог закона.

Члан 68.

Лице које пронађе напуштену животињу дужно је да о томе без одлагања обавести најближе регистровано прихватилиште, ради збрињавања животиње.

Члан 69.

Власник, односно држалац који изгуби животињу дужан је да тај губитак без одлагања, а најкасније у року од три дана од дана губитка животиње, пријави надлежном органу јединице локалне самоуправе и ветеринарској служби.

Ако власник, односно држалац не пријави губитак из става 1. овог члана сматра се да је напустио животињу.

Члан 70.

Трошкове збрињавања напуштених животиња сноси власник, односно држалац животиње, а ако је непознат трошкове збрињавања животиње сноси власник прихватилишта.

14. Заштита добробити животиња у зоолошком врту, прихватилишту, односно одгајалишту за дивље животиње

Члан 71.

Власник зоолошког врта, односно мини зоолошког врта, прихватилишта, односно одгајалишта за дивље животиње, дужан је да обезбеди нарочито:

- 1) простор и опрему за држање и репродукцију животиња у заточеништву који одговарају потребама сваке животињске врсте;
- 2) одговарајуће просторије за изолацију животиња, односно карантин;
- 3) заштиту животиња од посетилаца и посетилаца од животиња;
- 4) спровођење сталне здравствене заштите;
- 5) храну и воду у складу са потребама сваке животињске врсте;
- 6) вођење евиденције о свакој јединки, као и о свим продатим, размењеним или поклоњеним животињама;
- 7) програм одржавања збирке са листом врста и плановима збрињавања евентуалног потомства;
- 8) финансијска средства неопходна за трајни рад;
- 9) план збрињавања животиња у случају његовог затварања или елементарних непогода.

Испуњеност услова из става 1. овог члана решењем утврђује министар.

Решење из става 2. овог члана је коначно и против њега се може покренути управни спор.

Министар, уз сагласност министра надлежног за послове заштите животне средине, прописује ближе услове из става 1. овог члана, као и елементе за одређивање мини зоолошког врта.

Члан 72.

Лице које је одговорно за послове заштите добробити животиња у зоолошком врту, прихватилишту, односно одгајалишту за дивље животиње мора имати завршене дипломске академске студије - master у области ветеринарских наука (доктор ветеринарске медицине) или биолошких наука (дипломирани биолог - master), односно завршене основне судије у трајању од најмање пет година у области ветеринарских наука или најмање четири године у области биолошких наука.

Лица која се брину о животињама морају бити обучена за добробит животиња.

Министар, уз сагласност министра надлежног за послове животне средине, прописује програм обуке о добробити животиња из става 2. овог члана.

Члан 73.

Промет дивљих животиња које су под посебним режимом заштите у складу са домаћим и међународним прописима може се вршити једино између зоолошких вртова, прихватилишта и одгајалишта за дивље животиње, уз сагласност министра и министра надлежног за послове заштите животне средине.

IV. УДРУЖЕЊА И ОРГАНИЗАЦИЈЕ У ОБЛАСТИ ЗАШТИТЕ ДОБРОБИТИ ЖИВОТИЊА

Члан 74.

Удружења која су регистрована у складу са законом којим се уређује регистрација и оснивање удружења и чији циљеви су усмерени на заштиту добробити животиња, дужна су да раде на ширењу свести и информисању јавности о добробити животиња, у складу са овим законом, и да својим деловањем активно учествују у заштити добробити животиња на начин којим се не повређује етика и права других грађана, а ако имају прихватилиште дужна су да раде на збрињавању напуштених животиња уз претходни опоравак и здравствено збрињавање животиња.

Члан 75.

У случају да удружења из члана 74. овог закона обављају активности супротно одредбама овог закона, Министарство о томе обавештава надлежни државни орган код кога су регистрована.

V. НАДЗОР

1. Инспекцијски надзор

Члан 76.

Инспекцијски надзор над спровођењем овог закона и прописа донетих на основу њега врши Министарство преко ветеринарских инспектора.

Инспекцијски надзор над спровођењем овог закона обавља се на основу анализе ризика, случајним одабиром места контроле и по сазнању о поступању супротно одредбама овог закона.

2. Службена легитимација

Члан 77.

У обављању послова инспекцијског надзора ветеринарски инспектор мора имати службену легитимацију којом доказује својство ветеринарског инспектора.

3. Права и дужности ветеринарског инспектора

Члан 78.

У вршењу послова инспекцијског надзора над спровођењем овог закона ветеринарски инспектор има право и дужност да проверава:

- 1) начин поступања са животињама;
 - 2) услове држања и узгоја животиња;
 - 3) објекте, простор и просторије у којима се врши држање, узгој, репродукција, продаја, клање, спровођење огледа, обука, смештај и збрињавање животиња;
 - 4) испуњеност услова у погледу обучености за добробит животиња;
 - 5) поседовање потребне документације, као и вођење евиденције у складу са овим законом;
 - 6) обављање промета, превоза, лишавања живота и клања животиња, обуке животиња и јавног приказивања животиња;
 - 7) спровођење огледа, генетских модификација и манипулација на животињама, као и спровођење интервенција на животињама;
 - 8) превозна средства;
 - 9) места за одмор животиња и контролне станице;
 - 10) коришћење животиња ради производње филмова, реклама и других дела на филмској траци, видео траци и другим носачима слике и тона, као и коришћење животиња за рад;
 - 11) примену лекова или других супстанци које могу да доведу до промена у понашању, физичким и психичким способностима животиња, а који се не примењују за лечење животиња;
 - 12) извршавање мера по овом закону.
- На захтев ветеринарског инспектора, министарство надлежно за унутрашње послове у границама својих овлашћења пружа помоћ при спровођењу инспекцијског надзора.

4. Мере које налаже ветеринарски инспектор

Члан 79.

У вршењу послова из члана 78. овог закона ветеринарски инспектор је дужан и овлашћен да:

- 1) нареди отклањање неправилности при држању, узгоју, репродукцији, клању, лишавању живота, утовару, претовару, истовару, превозу, обуци и коришћењу животиња;
- 2) привремено или трајно одузме животиње ради заштите живота и добробити, ако власник поступа супротно одредбама овог закона;
- 3) нареди отклањање неправилности при одржавању јавног приказивања животиња;
- 4) нареди отклањање неправилности приликом спровођења интервенција на животињама;
- 5) нареди лишавање животиња живота о трошку њиховог власника, односно држаоца у случајевима када су животиње неизлечиво болесне, повређене или телесно деформисане тако да њихов опоравак није могућ;
- 6) нареди прекид спровођења огледа, односно забрани спровођење огледа на животињама, ако се спроводи супротно одредбама овог закона, односно ако недостаци у вези са спровођењем огледа нису отклоњени у прописаном року;
- 7) нареди прекид спровођења огледа или забрани спровођење огледа на животињама уколико се спроводе без решења о одобрењу спровођења огледа на животињама;

8) привремено или трајно забрани спровођење огледа на животињама у случају да се огледи на животињама не врше у складу са овим законом;

9) нареди отклањање неправилности у раду пансиона и прихватилишта у одређеном року, односно забрани рад пансиона, ако недостаци у вези са радом пансиона нису отклоњени у прописаном року;

10) нареди отклањање неправилности у раду зоолошких вртова, прихватилишта и одгајалишта за дивље животиње у одређеном року, односно забрани њихов рад ако недостаци у вези са радом зоолошких вртова, прихватилишта и одгајалишта за дивље животиње нису отклоњени у прописаном року;

11) нареди отклањање неправилности у раду продавница за животиње и одгајивачница, односно забрани њихов рад ако недостаци у вези са радом продавница животиња и одгајивачница нису отклоњени у прописаном року;

12) нареди одузимање животиња чије држање није дозвољено;

13) забрани коришћење животиње за рад, ако се обавља супротно одредбама овог закона;

14) забрани обављање обуке животиње, ако се обавља супротно одредбама овог закона;

15) забрани јавно приказивање животиња, ако се оно спроводи супротно одредбама овог закона;

16) забрани борбе између животиња или између животиња и људи, клађење, као и присуствовање борбама животиња;

17) забрани спровођење интервенција на животињама, ако се оне спроводе супротно одредбама овог закона;

18) забрани лишавање животиња живота од стране нестручног лица и на начин који није у складу са одредбама овог закона;

19) привремено или трајно забрани држање и репродукцију животиња, ако власник, односно држалац поступа супротно одредбама овог закона;

20) забрани утовар, претовар, превоз и истовар животиња, ако нису испуњени услови прописани овим законом;

21) привремено забрани клање животиња, које се обавља супротно одредбама овог закона;

22) забрани генетске модификације и манипулације на животињама, ако се обављају без одобрења;

23) забрани рад објеката за хигијену и улепшавање животиња, ако нису отклоњене неправилности у раду;

24) привремено одузима документацију и предмете који у прекршајном или казненом поступку могу послужити као доказ и за то издаје потврду;

25) нареди одузимање животиња уколико се није поступило по решењу инспектора, који је забранио или наредио меру отклањања недостатака.

У случају мере из става 1. тачка 2) овог члана привремено одузета животиња може бити враћена власнику, односно држаоцу ако су испуњени услови из овог закона за њено даље држање, односно може се збринути на начин прописан овим законом и законом којим се уређује ветеринарство или лишити живота о трошку власника.

Мере из става 1. овог члана ветеринарски инспектор утврђује решењем.

На решење ветеринарског инспектора може се изјавити жалба министру у року од осам дана од дана достављања решења.

Жалба не одлаже извршење решења, осим у случају мере лишавања животиње живота из става 1. тачка 5) овог члана.

Решење министра је коначно и против њега се може покренути управни спор.

5. Ветеринарска станица

Члан 80.

Ветеринарска станица која обавља послове у складу са законом којим се уређује ветеринарство (у даљем тексту: Ветеринарска станица) може обављати поједине стручне послове за потребе ветеринарске инспекције из овог закона, и то проверу:

- 1) начина поступања са животињама;
- 2) услова држања и узгоја животиња;
- 3) испуњености услова у погледу добробити животиња у објектима, простору и просторијама у којима се врши држање, узгој, репродукција, продаја, обука, смештај и збрињавање животиња;
- 4) испуњености услова у погледу обучености за добровит животиња, у складу са овим законом;
- 5) поседовања потребне документације, као и вођења евиденције у складу са овим законом;
- 6) обављања промета, превоза, обуке животиња и јавног приказивања животиња;
- 7) спровођења интервенција на животињама;
- 8) превозних средстава;
- 9) места за одмор животиња и контролних станица;
- 10) коришћења животиња ради производње филмова, реклама и других дела на филмској траци, видео траци и другим носачима слике и тона, као и коришћења животиња за рад;
- 11) примену лекова или било којих других супстанци које могу да доведу до промена у понашању, физичким и психичким способностима животиња, а који се не примењују за лечење животиња.

Ветеринарска станица не може обављати послове из става 1. овог члана у односу на сопствене животиње и сопствена превозна средства.

Испуњеност услова за обављање послова из става 1. овог члана решењем утврђује министар.

Решење из става 3. овог члана је коначно и против њега се може покренути управни спор.

Решење о испуњености услова из става 1. овог члана објављује се у „Службеном гласнику Републике Србије”.

Лице које обавља стручне послове из става 1. овог члана мора имати овлашћење које издаје Министарство.

6. Обавезе лица над којима се обавља инспекцијски надзор

Члан 81.

Власници, односно држаоци животиња, власници објеката, простора, просторија, опреме и превозних средстава који подлежу инспекцијском надзору, дужни су да исти омогуће, пруже податке и обавештења, као и документацију за несметан рад ветеринарског инспектора.

Лица из става 1. овог члана су дужна да у одређеном року, на захтев ветеринарског инспектора, припреме или доставе податке из евиденције и документацију која је потребна за обављање послова инспекцијског надзора.

VI. КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 82.

Новачном казном од 100.000 до 1.000.000 динара казниће се за прекршај правно лице, ако:

- 1) према животињи не поступа са пажњом доброг домаћина у складу са чланом 6. став 4. тачка 1) овог закона;
- 2) не обезбеди благовремено ветеринарску помоћ животињи у складу са чланом 6. став 4. тачка 2) овог закона;
- 3) злоставља животињу (члан 7. став 1. тачка 1);
- 4) напусти, односно одбаци животињу чији опстанак зависи непосредно од човека (члан 7. став 1. тачка 2);
- 5) држи, односно репродукује животињу на начин којим јој се наноси бол, патња, страх и стрес (члан 7. став 1. тачка 4);
- 6) присиљава животињу на узимање хране, ако то није у здравствене или научноистраживачке сврхе (члан 7. став 1. тачка 5);
- 7) користи техничке уређаје или друга средства којима се животиња кажњава и којима се утиче на њено понашање, укључујући бодљикаве оглице или средства за обуку или гоњење употребом електричне енергије или хемијских материја, осим у обуци службених паса, супротно члану 7. став 1. тачка 6) овог закона;
- 8) хвата животињу замкама којима јој се наноси бол или повреда (члан 7. став 1. тачка 7);
- 9) повећава агресивност животиње селекцијом или механичким методама (члан 7. став 1. тачка 8);
- 10) врши нахушкавање животиње на људе или друге животиње, осим у поступку дресуре службених животиња (члан 7. став 1. тачка 9);
- 11) користи живе животиње за исхрану других животиња, осим ако је то једини начин за исхрану тих животиња (члан 7. став 1. тачка 10);
- 12) користи живе животиње као мамце за лов или обуку других животиња (члан 7. став 1. тачка 11);
- 13) организује трке животиња на начин којим се превазилазе физичке могућности животиња и животињама наноси повреда, бол, патња, страх и стрес (члан 7. став 1. тачка 12);
- 14) репродукује животињу супротно члану 7. став 1. тачка 13) овог закона;

15) пусти у дивљину репродуковану, отхрањену и припитомљену дивљу животињу ако није претходно припремљена за преживљавање у таквом животном окружењу (члан 7. став 1. тачка 14);

16) додељује животиње као награду у играма на срећу (члан 7. став 1. тачка 15);

17) користи допинг, стимулансе и друге супстанце које се користе ради бржег развоја животиње и побољшања производних и физичких особина (члан 7. став 1. тачка 16);

18) храни или напаја животињу супстанцама које начином употребе или садржајем могу да изазову непотребну патњу или бол животиње (члан 7. став 1. тачка 17);

19) излаже животињу директном утицају неповољних временских прилика или недостатку кисеоника (члан 7. став 1. тачка 18);

20) пропагира активности које су овим законом забрањене, осим ако се тиме указује на негативне последице таквих активности (члан 7. став 1. тачка 20).

21) одржава борбе између животиња или између животиња и људи, односно организује клађење или се клади у борбама између животиња (члан 7. став 1. тачка 22);

22) држи, репродукује, обучава или врши промет животиња, као и ако ставља на располагање објекте, земљиште или материјална средства другом лицу ради борбе између животиња или између животиња и људи (члан 7. став 1. тачка 23);

23) убија и злоставља животињу ради производње филмова, реклама и других дела на филмској траци, видео траци и другим носачима слике и тона или ако ставља у промет, изнајмљује и јавно приказује такав филм, рекламу или друго дело (члан 7. став 1. тачка 24);

24) даје лекове, медицинска средства и друга слична средства која немају за циљ дијагностику, превентиву, лечење животиње и побољшање њеног здравственог стања, а које могу довести до промене у понашању, физичким и психичким способностима животиње (члан 7. став 1. тачка 25);

25) поседује, употребљава и продаје лекове и супстанце у циљу допинговања животиња (члан 7. став 1. тачка 26);

26) подстиче, подржава, помаже и прикрива допинг животиња (члан 7. став 1. тачка 27);

27) обавља обуку животиња супротно члану 7. став 1. тачка 28) и члану 10. став 2. овог закона;

28) употребљава отрове и друга хемијска средства које изазивају бол, патњу и смрт животиња, осим у циљу контроле популације глодара (члан 7. став 1. тачка 29);

29) продаје или поклања кућне љубимце лицима млађим од 18 година без дозволе родитеља или старатеља (члан 7. став 1. тачка 30);

30) лови изгубљене и напуштене кућне љубимце (члан 7. став 1. тачка 31);

31) занемарује животиње лишавањем основних животних потреба (члан 7. став 1. тачка 32);

32) злоупотребљава лекове на животињама (члан 7. став 1. тачка 33);

33) навикава животиње на активности које су за њу неприродне и самоуништавајуће (члан 7. став 1. тачка 34);

34) држи, репродукује и користи дивље животиње у циљу излагања у циркусима и на такмичењима и приредбама и изложбама супротно члану 7. став 1. тачка 35) овог закона;

35) организује циркусе, изложбе, такмичења и приредбе супротно одредбама члана 8. ст. 1, 2. и 4. овог закона;

36) промени локацију јавног приказивања животиња супротно члану 8. став 5. овог закона;

37) не поседује решење о одобрењу коришћења животиње ради производње филма, рекламе и другог дела на филмској траци, видео траци и другом носачу слике и тона (члан 9. став 1);

38) обучава животиње, а није уписан у Регистар лица за обуку животиња из члана 11. став 1. овог закона;

39) користи животиње за рад супротно члану 12. овог закона;

40) обавља интервенције на животињама супротно чл. 13. и 14. овог закона;

41) лиши животињу живота супротно члану 15. овог закона;

42) лиши животињу живота на јавном месту супротно члану 16. овог закона;

43) лиши животињу живота без претходног омамљивања у случају који није предвиђен овим законом (члан 17. став 2);

44) лиши животињу живота супротно члану 17. став 3. овог закона;

45) држи, узгаја и ставља у промет животињу у објектима који нису уписани у Регистар објеката (члан 18. став 2);

46) држи животињу, а није обезбедио услове из чл. 20. и 21. овог закона;

47) превози животињу а није уписан у Регистар превозника животиња, односно превози животињу без овлашћења за превоз из члана 22. овог закона;

48) превози животињу а не поседује план превоза животиње у складу са чланом 24. став 1. овог закона;

49) животиње у току превоза не прати пратилац у складу са чланом 24. став 3. овог закона;

50) приликом гоњења, утовара, претовара, истовара и у току превоза наноси бол, патњу, повреде, односно лишава животињу основних физиолошких потреба или произрукује смрт животиње (члан 25. став 1);

51) места на којима врши утовар, претовар или истовар животиње, као и места за одмор и контролне станице не испуњавају услове за заштиту живота и добробити животиња (члан 25. став 4);

52) превози животиње супротно члану 26. овог закона;

53) ради обуздавања животиња користи средства која проузрокују бол и патњу (члан 28. став 3);

54) врши клање животиња без стручног и на прописан начин изведеног омамљивања (члан 29. став 1);

55) ради омамљивања животиња користи средства из члана 29. став 2. овог закона;

56) врши клање животиња без претходног омамљивања у случају који није прописан овим законом (члан 30. став 1);

57) омамљивање и клање животиња не обавља обучено лице у складу са чланом 31. став 1. овог закона;

58) спроводи оглед на животињама, а не поседује решење о одобрењу спровођења огледа на животињама (члан 34);

59) не одреди стручно лице за заштиту добробити животиња (члан 35. став 2);

60) спроводи оглед на животињама супротно одредбама члана 36. овог закона;

61) спроводи оглед на животињама које нису у власништву, односно поседу лица регистрованих за држање, репродукцију и промет огледних животиња (члан 37. став 1);

62) спроводи оглед на животињама у недозвољене сврхе (члан 38);

63) спроводи оглед на животињама супротно одредбама чл. 39, 40, 41. и 42. овог закона;

64) не води и не чува евиденцију о држању, репродукцији, промету и спровођењу огледа на животињама (члан 43. ст. 1. и 5);

65) спроводи оглед на животињама у образовне сврхе супротно члану 44. овог закона;

66) спроводи генетске модификације и манипулације у огледима на животињама супротно сврси за коју је одобрено спровођење огледа (члан 46);

67) не обезбеди кућном љубимцу услове из члана 53. овог закона;

68) се бави репродукцијом кућних љубимаца у комерцијалне сврхе, а не брине о заштити здравља, живота и добробити легла (члан 56. став 1);

69) држи, односно репродукује и користи кућне љубимце у недозвољене сврхе (члан 57);

70) држи и репродукује дивље и егзотичне животиње као кућне љубимце без одобрења (члан 58. став 1);

71) дивљим и егзотичним животињама које се држе и репродукују као кућни љубимци не обезбеди услове из члана 58. став 2. овог закона;

72) ако продаје кућне љубимце у објектима за продају кућних љубимаца или одгајивачницама које нису уписане у Регистар објеката (члан 59. став 1);

73) не испуњава услове за заштиту добробити животиња у пансиону и прихватилишту (члан 61. став 1);

74) не води и не чува евиденције из члана 63. став 3. овог закона;

75) не обезбеди ветеринарску помоћ животињи (члан 65. став 1. тачка 2);

76) држи и узгаја животиње у зоолошком врту, односно мини зоолошком врту, прихватилишту, односно одгајалишту за дивље животиње, а не испуњава услове (члан 71);

77) зоолошки врт, прихватилишта, односно одгајалишта за дивље животиње не испуњавају услове прописане у члану 72. овог закона;

78) врши промет дивљих животиња које су под посебним режимом заштите супротно члану 73. овог закона.

За прекршај из става 1. овог члана казниће се новачном казном од 10.000 до 50.000 динара и одговорно лице у правном лицу.

Члан 83.

Новачном казном од 10.000 до 50.000 динара казниће се за прекршај одговорно лице у органу јединице локалне самоуправе ако орган јединице локалне самоуправе не изрази или не спроводи програм контроле и смањења популације напуштених паса и мачака у складу са чланом 54. став 1. овог закона,

као и ако не обезбеди прихватилиште и прикупљање, превоз и збрињавање напуштених и изгубљених животиња у складу са чланом 66. овог закона.

Члан 84.

Новачном казном од 50.000 до 500.000 динара казниће се за прекршај предузетник ако учини радње из члана 82. став 1. тач. 1) до 57), тачка 64) - осим у делу који се односи на вођење евиденције о спровођењу огледа на животињама и тач. 67) до 78) овог закона.

Члан 85.

Новачном казном од 5.000 до 50.000 динара казниће се за прекршај физичко лице ако учини радње из члана 82. став 1. тач. 1) до 78), као и ако:

- 1) животињи коју је повредио не пружи прву помоћ или не обезбеди пружање помоћи од стране стручног лица (члан 6. став 3);
- 2) присуствује борбама између животиња (члан 7. став 1. тачка 22).

VII. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 86.

Министар ће основати Етички савет у року од 90 дана од дана ступања на снагу овог закона.

Члан 87.

Правна и физичка лица, односно предузетници, који се баве држањем, узгојем, репродукцијом, обуком, прометом, превозом, спровођењем огледа на животињама, клањем, смештајем и збрињавањем животиња ускладиће своје пословање са одредбама овог закона у року од годину дана од дана ступања на снагу овог закона.

Органи јединица локалне самоуправе ускладиће рад прихватилишта за напуштене животиње са одредбама овог закона у року од три године од дана ступања на снагу овог закона.

Члан 88.

Прописи који се доносе на основу овлашћења из овог закона донеће се у року од две године од дана ступања на снагу овог закона.

Члан 89.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”.

О Б Р А З Л О Ж Е Њ Е

I. УСТАВНИ ОСНОВ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Уставни основ за доношење Закона о добробити животиња садржан је у члану 97. став 1. тачка 9. Устава Републике Србије, којим је утврђено да Република Србија обезбеђује систем заштите и унапређивања животне средине и заштиту и унапређивање биљног и животињског света.

II. РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Доношењем Закона о добробити животиња првенствено се штити добробит животиња, одговорност правних и физичких лица, односно предузетника за добробит животиња, правила поступања и заштите од злостављања, развијање и унапређивање човекове свести у правцу поштовања, бриге и одговорности према животињама.

С обзиром да су земље чланице Европске уније своје национално законодавство из подручја заштите добробити животиња уредиле на начин да су усвојиле јединствена правила о заштити животиња, тражи се од Републике Србије да у процесу придруживања Европској унији усвоји једнака правила и угради их у своје законодавство.

Овим законом посебно се истиче одговорност, обавеза и дужност власника, односно држаоца животиња, а такође и физичких и правних лица у циљу заштите добробити животиња, чиме се жели спречити окрутност као и неодговарајуће поступање са животињама.

Потребу за доношењем Закона о добробити животиња намеће процес интеграције Републике Србије у Европску унију и усаглашавање прописа са директивама Европске уније.

III. ОБЈАШЊЕЊЕ ОСНОВНИХ ПРАВНИХ ИНСТИТУТА И ПОЈЕДИНАЧНИХ РЕШЕЊА

Овим законом уређује се добробит животиња, права, обавезе и одговорности правних и физичких лица, односно предузетника за добробит животиња, поступање са животињама и заштита животиња од злостављања, заштита добробити животиња при лишавању живота, држању, узгоју, промету, превозу, клању и спровођењу огледа на животињама, као и друга питања од значаја за заштиту добробити животиња (члан 1).

Чланом 2. прописано је да се добробит животиња, која се уређује овим законом, односи на животиње које могу да осете бол, патњу, страх и стрес, и то нарочито на: животиње које се користе у производне сврхе, животиње које се користе у научноистраживачке, биомедицинске и образовне сврхе, животиње које се користе за изложбе, такмичења, приредбе и друге облике јавног приказивања, животиње за рад и службене животиње, кућне љубимце, напуштене и изгубљене животиње, дивље животиње у заточеништву. Добробит животиња, која се уређује овим законом, не односи се на дивље животиње у природним стаништима чија се заштита, лов, коришћење и располагање уређују посебним прописима.

Чланом 3. прописано је да државни органи, научноистраживачке организације, установе у области образовања, ветерине, пољопривреде, здравства, информисања, културе, као и друге установе и организације и правна и физичка лица, односно предузетници који обављају делатости, односно послове у вези са животињама, дужни су да обезбеђују, усмеравају и подстичу јачање свести о значају добробити животиња, те да ова лица, органи јединица локалне самоуправе, као и грађани и удружења су дужни да брину о животу и заштити здравља и добробити животиња и међусобно сарађују, координирају и усклађују доношење и спровођење одлука у области добробити животиња, а да Република Србија остварује сарадњу у области заштите добробити животиња са другим државама и међународним организацијама. Овим чланом прописана је и дужност сваког грађанина Републике Србије да спречи и пријави надлежном државном органу све облике злостављања животиња и угрожавања њиховог живота, здравља и добробити.

Основна начела заштите добробити животиња прописана су у члану 4.

Објашњење значења појединих израза употребљених у закону дато је у члану 5, а у циљу бољег разумевања текста.

Право да држи и узгаја животиње има свако лице које испуњава услове у складу са овим законом. Свако лице је дужно да брине о животињама, а нарочито о животињама, чији опстанак зависи непосредно од њега. Свако лице које повреди животињу дужно је да јој пружи прву помоћ, као и да обезбеди пружање помоћи од стране стручног лица. Власник, односно држаоц животиње дужан је да: према животињи поступа са пажњом доброг домаћина и да обезбеди услове који одговарају врсти, раси, полу, старости, као и физичким, биолошким и производним специфичностима и особинама у понашању и здравственом стању животиње и да благовремено обезбеди помоћ ветеринара ако је животиња оболела, при порођају животиње, као и збрињавање болесне, повређене и изнемогле животиње. Власник, односно држалац животиње одговоран је за живот, здравље и добробит своје животиње и мора да предузима све неопходне мере како би обезбедио да се животињи не наноси непотребан бол, патња, страх и стрес, односно повреда (члан 6).

Чланом 7. прописане су активности које су забрањене у односу на животиње.

Чланом 8. прописано је да циркуси, изложбе, такмичења, приредбе и други облици јавног приказивања животиња могу се организовати само ако не угрожавају живот, здравље и добробит животиња, ако се њима не присиљавају животиње на понашање несвојствено врсти и ако се не извргавају руглу физичке и психичке особине животиња, затим да се јавно приказивање животиња може вршити само на основу дозволе, коју издаје Министарство а која се издаје у складу са законом којим се уређује ветеринарство. Такође, прописано је да је организатор јавног приказивања животиња дужан да најмање седам дана пре одржавања јавног приказивања животиња Министарству пријави време и место јавног приказивања животиња. Истим чланом прописано је да у случају промене локације јавног приказивања животиња, организатор јавног приказивања животиња је дужан да промену локације благовремено пријави Министарству, као и да о приспећу животиња обавести надлежног ветеринарског инспектора у одредишном месту, с тим што уз пријаву прилаже доказ о броју и врсти животиња и локацији, као и податке о врсти и времену одржавања јавног приказивања животиња.

Чланом 9. прописано је да се животиња може користити као носилац или учесник радње филмова, реклама и других дела на филмској траци, видео траци и другим носачима слике и тона, на основу решења о одобрењу коришћења које доноси министар. Истим чланом прописано је и које податке треба да садржи захтев за доношење решења.

Чланом 10. прописано је да обука животиња, у смислу овог закона, јесте обука службених и радних животиња и кућних љубимаца, те да се обука животиња мора обављати на начин примерен врсти, раси и намени животиња.

Чланом 11. прописани су услови за обављање обуке животиња.

Чланом 12. прописано је да коришћење животиња за рад мора бити примерено врсти, раси, полу, старости и здравственом стању животиња, те да се за рад не могу користити болесне, повређене и изнемогле животиње, као и бремените животиње почев од трећине гравидитета.

Интервенције на животињама којима се нарушава физичка, психичка, односно генетичка целовитост животиње може да обавља само ветеринар, а изузетно и власник, односно држалац животиње. Интервенције које се врше у научноистраживачке и биомедицинске сврхе може обављати и овлашћени научни радник. За обављање болне интервенције на животињи обавезна је анестезија, а у постоперативном току аналгезија. Интервенције на животињама без употребе анестезије могу се обављати: ако анестезија може изазвати смрт животиње, при спровођењу дијагностичких поступака и ако анестезија проузрокује већи бол него што га изазива интервенција. Сви поступци везани за ветеринарску интервенцију морају се обављати у складу са добром ветеринарском праксом (члан 13).

Чланом 14. прописано је да није дозвољено обављати интервенције на животињи ради промене њеног идентитета, прикривања телесних мана и старости, као и делимичну или потпуну ампутацију појединих делова животињског тела.

Чланом 15. прописани су случајеви када се животиња може лишити живота на хуман начин, чланом 16. прописано је да се животиња не може лишавати живота на јавним местима, осим у изузетним случајевима који су прописани, а чланом 17. прописан је начин лишавања животиње живота, обавеза омамљивања животиње пре лишавања живота, као и ко може лишити животињу живота.

Чланом 18. прописани су услови за држање, узгајање и стављање у промет животиња у производње сврхе, чланом 19. предвиђено је да власник, односно држалац животиње не може бити лице које је млађе од 18 година, чланом 20. прописано је шта је власник, односно држалац дужан да обезбеди за животиње, а чланом 21. прописани су услови за смештај који се односе на животињу којој је ускраћена слобода кретања, која се стално држи у затвореним објектима и која се држи везана, као и забрана да се дивље животиње држе везане, осим из ветеринарско-здравствених разлога, с тим што се из сигурносних разлога могу држати само привремено везане.

Чланом 22. прописано је да превоз животиња могу да обављају правна и физичка лица, односно предузетници који су уписани у Регистар превозника животиња, који води Министарство и која су од стране Министарства овлашћена за превоз животиња, а да изузетно упис у Регистар превозника животиња и овлашћење за превоз животиња није потребно у случајевима који су посебно наведени.

Чланом 23. регулисан је начин и услови за упис, односно брисање из Регистра превозника животиња.

Превозник животиње је дужан да пре почетка превоза попуни план превоза животиње, да превоз животиња обавља на начин којим се обезбеђује заштита живота и добробити животиња, као и да обезбеди да животиње у току превоза прати лице које је превозник задужио за бригу о добробити животиња, који припрема животиње за превоз, надгледа их и брине о њима (члан 24).

Чланом 25. прописано је да приликом гоњења животиње, њеног утовара, претовара, истовара, као и у току превоза животињи се не сме наносити бол, патња, повреде, односно не сме се лишавати основних физиолошких потреба, нити проузроковати смрт животиње, као и остали услови за превоз животиња.

Чланом 26. прописано су случајеви у којима је забрањено превозити животиње.

Чланом 27. прописано је да ако се превоз животиња врши супротно одредбама чл. 25. и 26. овог закона, органи унутрашњих послова или царинских органи дужни су да задрже пошиљку животиња, превозника и превозно средство и да о томе обавесте надлежног инспектора.

Чланом 28. прописан је начин поступања са животињом пре клања, обавеза омамљивања животиње приликом клања, као и остали услови који морају бити испуњени приликом клања животиње.

Чланом 29. прописано је да се животиње не смеју клати без стручног и на прописан начин изведеног омамљивања пре клања, да се у циљу омамљивања животиња не сме користити бодеж, чекић, секира или друга средства која овим законом нису предвиђена за ове намене, те да обрада закланих животиња се не сме наставити ако искрварење животиње није у потпуности заршено.

Чланом 30. прописани су случајеви када се животиње могу клати без претходног омамаљивања.

Чланом 31. прописано је да омамљивање и клање животиња, осим живине и кунџа који се кољу у домаћинству и за сопствене потребе, може обављати само лице обучено за ту врсту послова и које је обучено из области добробити животиња током клања.

Чланом 32. прописано је да религиозно клање животиња обављају лица овлашћена за ту врсту клања од стране верске заједнице регистроване у Републици Србији, и то на начин којим се спречава непотребан бол, патња, страх и стрес.

Чланом 33. прописано је да огледе на животињама могу да обављају правна и физичка лица која су уписана у Регистар за огледе на животињама, услови за упис, односно брисање из Регистра за огледе на животињама, те да се у Регистар за огледе на животињама уписују и правна и физичка лица, односно предузетници који се баве држањем, репродукцијом и прометом огледних животиња.

Чланом 34. прописано је да је за спровођење огледа на животињи потребно решење о одобрењу спровођења огледа на животињама које доноси министар на основу стручног мишљења Етичке комисије за заштиту добробити огледних животиња, а изузетно за извођење специфичних и инвазивних огледа на животињама, на основу мишљења Етичког савета за добробит огледних животиња, те да захтев за одобрење спровођења огледа може поднети правно и физичко лице које је уписано у Регистар за огледе на животињама.

Чланом 35. прописано је да су лица из члана 33. овог закона дужна да се брину о животињама са пажњом доброг домаћина, као и да именују стручно лице за заштиту добробити огледних животиња, у складу са овим законом.

Чланом 36. прописано је да оглед на животињама може спроводити само стручно лице које је обучено за добробит животиња, те да хируршке интервенције на животињама током огледа врши ветеринар или овлашћени научни радник.

Чланом 37. прописано је да се оглед може спроводити само на животињама које су у власништву, односно поседу лица из члана 33. овог закона, а да се изузетно оглед може спроводити и на дивљим животињама, у случају када се оглед спроводи ради очувања животињске врсте.

Оглед на животињама може се спроводити само ради: превенције болести, лошег здравља или других аномалија или њихових последица по човека, животиње и биљке; испитивања квалитета, ефикасности и нешкодљивости лекова, супстанци или производа; дијагностиковања и лечења болести, односно других аномалија и њихових последица по човека, животиње и биљке; откривања, оцене, контроле или промене физиолошког стања човека, животиње и биљке; заштите животне средине; научних истраживања; образовања и стручног оспособљавања; судско-медицинских испитивања (члан 38).

Оглед на животињама се мора спроводити применом опште или локалне анестезије и других стручних метода које искључују бол, патњу страх и стрес, осим у случају када се њиховом применом наноси већа штета, односно угрожава здравље огледној животињи или се не постиже циљ огледа (члан 39).

Пре, у току и после спровођења огледа, животињама треба обезбедити одговарајући смештај, бригу и негу (члан 40).

Чланом 41. прописано је да се оглед на животињама не може спроводити ако постоји алтернативни метод за спровођење огледа којим се постиже исти циљ, да се оглед на животињама мора спроводити на животињама које највише одговарају циљу огледа, као и на најмањем броју животиња потребном за постизање тог циља, те да приликом спровођења огледа на животињама мора се користити метод којим се животињама наноси најмање бола, страха и стреса.

Чланом 42. прописани су случајеви у којима се огледи на животињама не смеју спроводити.

Чланом 43. прописана је обавеза лица из члана 33. овог закона да воде евиденцију о држању, репродукцији, промету, односно спровођењу огледа на животињама, подаци које евиденција треба да садржи, јавност података и обавеза чувања података из евиденције.

Чланом 44. регулисано је спровођење огледа на животињама у образовне сврхе.

У случају када је оглед на животињама спроведен супротно одредбама овог закона, публикавање научних радова не може се вршити (члан 45).

Генетске модификације и манипулације у огледима на животињама регулисане су у чл. 46. и 47. овог закона.

Ради разматрања стручних питања, давања стручних мишљења и учешћа у реализацији пројектних задатака у области добробити животиња, министар, у складу са прописима којима се уређује државна управа, решењем оснива посебну стручну радну групу – Етички савет за добробит животиња (у даљем тексту: Етички савет) - члан 48.

Чланом 49. регулисано је да члан Етичког савета не може истовремено бити и члан етичке комисије за заштиту добробит огледних животиња (у даљем тексту: Етичка комисија), а чланом 50. послови које обавља Етички савет.

Научноистраживачке организације и друга правна лица која спроводе огледе на животињама дужна су да, у оквиру своје организације или заједно са другим научноистраживачким организацијама, односно правним лицима која спроводе огледе на животињама, образују Етичку комисију. Истим чланом предвиђен је састав Етичке комисије, те да најмање трећина чланова Етичке комисије морају бити лица која нису запослена у научноистраживачкој организацији, односно другом правном лицу које спроводи оглед на животињама (члан 51).

Оснивање Етичког савета, односно образовање Етичких комисија произилази из потребе за усаглашавањем са законодавством Европске уније. Напомињемо да Европска комисија припрема амандмане на Упутство Савета 86/609 ЕЕЦ, које предвиђа обавезно формирање оваквих тела, а ова обавеза произилази и из Упутства Савета 86/609/ЕЕЦ и 2003/65/ЕЦ и Одлуке Савета 2003/584/ЕЦ, као и Одлуке Комисије 90/67/ЕЕЦ. Истичемо да је формирање слићних тела предвиђено у земљама чланицама Европске уније, и то у националном законодавству.

Чланом 52. прописани су послови које обавља Етичка комисија.

Власник, односно држалац кућног љубимца дужан је да обезбеди кућном љубимцу бригу, негу и смештај, у складу са врстом, расом, полом, старошћу, као и физичким и биолошким специфичностима и потребама у понашању и здравственом стању кућног љубимца (члан 53).

Чланом 54. прописане су обавезе органа јединица локалне самоуправе које се односе на кућне љубимце (псе и мачке).

Чланом 55. прописано је да се кућни љубимци обележавају и евидентирају у складу са законом којим се уређује ветеринарство, те обавеза власника, односно држаоца кућних љубимаца да правилним држањем и другим мерама и средствима спречи да кућни љубимци угрозе људе и околину, да спрече рађање нежељених кућних љубимаца, као и да им обезбеде одговарајући смештај ако нису у могућности да се даље брину о њима.

Чланом 56. прописане су обавезе и одговорност власника, односно држаоца који се бави репродукцијом кућних љубимаца у комерцијалне сврхе.

Чланом 57. прописано је да се кућни љубимци не смеју држати, репродуковати и користити за рад, односно вучу и ношење терета, осим раса паса прилагођених и обучених за ову намену; исхрану, односно производњу хране, коже, крзна, као и у друге комерцијалне сврхе, као и да власник, односно држалац не сме држати пса стално везаног на ланцу или другачије везаног, осим ако је везан на продужену жичану водилицу.

Чланом 58. регулисано је држање и репродукција дивљих и екзотичних животиња као кућних љубимаца.

Чланом 59. регулисани су продавнице животиња и одгајивачнице.

Чланом 60. регулисани су објекти за хигијену и улепшавање животиња.

Чланом 61. прописани су услови које морају да испуњавају пансионери за кућне љубимце и прихватилишта за напуштене животиње, као и услови које морају да испуњавају лица која раде са животињама у пансиону, односно прихватилишту.

Чланом 62. регулисане су обавезе које је власник пансиона, односно прихватилишта дужан да обезбеди пре уписа у Регистар објеката који води Министарство.

Чланом 63. прописане су обавезе и одговорност власника пансиона, односно прихватилишта.

Чланом 64. регулисано је закључивање уговора о коришћењу пансиона између власника пансиона и власника, односно држаоца кућног љубимца.

Чланом 65. прописане су обавезе власника прихватилишта.

Чланом 66. прописана је обавеза органа јединице локалне самоуправе да обезбеди прихватилиште, ако на својој територији има напуштених животиња, као и обавезе органа јединице локалне самоуправе које се односе на збрињавање напуштених и изгубљених животиња.

Чланом 67. регулисано је да се у прихватилиште које обезбеђује орган јединице локалне самоуправе смештају: напуштене и изгубљене животиње; животиње чији власници, односно држаоци не могу више да се брину о њима; животиње које министарство одузме власницима, односно држаоцима; животиње које су у опасности. Истим чланом предвиђена је обавеза власника прихватилишта да сарађује са надлежним ветеринарским службама и организацијама за заштиту животиња, као и да редовно обавештава јавност и друге власнике прихватилишта о животињама које се налазе у прихватилишту, као и да ако се напуштана животиња у року од 30 дана од дана смештања у прихватилиште не збрине на други начин, са животињом се поступа у складу са програмом контроле и смањења популације напуштених паса и мачака из члана 54. овог закона.

Лице које пронађе напуштену животињу предаје је одмах у најближе регистровано прихватилиште, ради збрињавања животиња (члан 68).

Власник, односно држалац који изгуби животињу дужан је да случај, без одлагања, а најкасније у року од три дана пријави надлежном органу јединице локалне самоуправе и ветеринарској служби, а у супротном сматраће се да је напустио животињу (члан 69).

Чланом 70. прописано је да трошкове збрињавања напуштених животиња сноси власник, односно држалац животиње, а ако је непознат, трошкове у вези са збрињавањем животиње сноси власник прихватилишта.

Чланом 71. прописани су услови које је власник зоолошког врта, односно мини зоолошког врта, прихватилишта, односно одгајалишта за дивље животиње дужан да обезбеди.

Лице одговорно за послове заштите добробити животиња у зоолошком врту, прихватилишту, односно одгајалишту за дивље животиње мора имати завршене дипломске академске студије - master у области ветеринарских наука (доктор ветеринарске медицине) или биолошких наука (дипломирани биолог - master), односно завршене основне студије у трајању од најмање пет година у области ветеринарских наука и најмање четири године у области биолошких наука (члан 72).

Чланом 73. прописано је да промет дивљих животиња које су под посебним режимом заштите у складу са домаћим и међународним прописима може се вршити једино између зоолошких вртова, прихватилишта и одгајалишта за дивље животиње, уз сагласност министра и министра надлежног за послове животне средине.

Чланом 74. регулисане су дужности удружења чији циљеви су усмерени на заштиту добробити животиња, а чланом 75. прописано је да ако ова удружења врше активности супротно одредбама овог закона, Министарство о томе обавештава надлежни државни орган код кога су регистрована.

Инспекцијски надзор над спровођењем овог закона и прописа донетих на основу њега врши Министарство преко ветеринарских инспектора, на основу анализе ризика, случајним одабиром места контроле и по сазнању о поступању супротно одредбама овог закона (члан 76).

Чланом 77. предвиђено је да у обављању послова инспекцијског надзора ветеринарски инспектор мора да има службену легитимацију којом доказује својство ветеринарског инспектора.

Чл. 78. и 79. регулисана су права и дужности и овлашћења ветеринарског инспектора у вршењу надзора над спровођењем овог закона.

Чланом 80. предвиђено је да ветеринарска станица која обавља послове у складу са законом којим се уређује ветеринарство може обављати поједине стручне послове за потребе ветеринарске инспекције из овог закона.

Чланом 81. прописане су обавезе лица над којима се обавља инспекцијски надзор.

Чл. 82, 83, 84. и 85. регулисане су казнене одредбе.

Чланом 86. прописано је да ће министар основати Етички савет у року од 90 дана од дана ступања на снагу овог закона.

Чланом 87. прописано је да правна и физичка лица, односно предузетници која се баве држањем, узгојем, репродукцијом, обуком, прометом, превозом, спровођењем огледа на животињама, клањем, смештајем и збрињавањем животиња ускладиће своје пословање са одредбама овог закона у року од годину дана од дана ступања на снагу овог закона, те да органи јединице локалне самоуправе ускладиће рад прихватилишта за напуштене животиње са одредбама овог закона у року од три године од дана ступања на снагу овог закона.

Чланом 88. прописано је да ће се прописи који се доносе на основу овлашћења из овог закона донети у року од две година од дана ступања на снагу овог закона.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”.

IV. ПРОЦЕНА ИЗНОСА ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА ПОТРЕБНИХ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ЗАКОНА

За спровођење овог закона потребно је обезбедити додатна финансијска средства у буџету Републике Србије.

Потребно је обезбедити средства неопходна за трошкове обуке лица која ће директно учествовати у спровођењу овог закона, и то ветеринара и ветеринарских инспектора, као и за обуке кланичара, превозника, лица која обављају огледе на животињама, лица која брину о добробити животиња у прихватилиштима, зоолошким вртovima и других лица чија је обука предвиђена овим законом.

Средства за обуку ових лица су неопходна у циљу примене овог закона, као и надзора и контроле над његовом применом, а у циљу заштите добробити животиња и испуњавања неопходних стандарда Европске уније.

Износ средстава за намене обуке лица се процењује на око 2.000.000,00 динара на годишњем нивоу.

V. АНАЛИЗА ЕФЕКТА

1. Који проблем се решава законом?

Брига о животињама, односно заштита добробити животиња у савременом друштву заузима значајно место. Често се истиче да се степен цивилизованости једног друштва огледа у начину на који оно третира животиње. Заштита животиња присутна је како у високоразвијеним земљама Европе тако и у земљама у транзицији. Код земаља у транзицији она је постала актуелно и значајно питање после опредељења државе и њених грађана за прихватање и потврђивање европских стандарда и вредности.

Стање заштите животиња у Републици Србији је на незадовољавајућем нивоу. Недовољна заинтересованост и информисаност о неопходности заштите животиња, небрига и препознавање основних потреба животиња, као и импликација које неодговоран однос према животињама може имати на животни стандард људи, веома су присутни у нашој земљи. Образовни програми у нашој земљи скоро уопште не посвећују пажњу темама везаним за заштиту животиња. Појам „заштита животиња” односи се искључиво на очување биодиверзитета и заштиту животне средине, док се вредност попут одговорног односа према животињама као јединкама не негује у оквиру образовних програма. Поред тога телевизијске и радио емисије као и новински чланци о добробити и потреби заштите животиња ретко заокупљају пажњу медија или најчешће потпуно изостају. Проблемима који се јављају између људи и животиња приступа се некритички, а разлози се траже у самим животињама и у природним обрасцима њиховог понашања, а не у неодговорном или неприкладном приступу грађана и друштва превенцији и решавању таквих проблема.

Осим тога, неодговоран однос према животињама и небрига о заштити добробити животиња доводи до низа проблема који се негативно одражавају не само на животиње, већ и на човека. Ово је посебно изражено у следећим случајевима: напуштање кућних љубимаца, односно здравствени, хигијенски и еколошки проблеми који се везују за ове животиње, угрожавање безбедности људи и животиња од стране опасних животиња, непризнавање резултата огледа који се спроводи у научноистраживачке сврхе услед непостојања механизма одобравања огледа на животињама.

Добробит животиња се све више схвата као значајан чинилац квалитета производа животињског порекла - чинилац који има директан утицај на избор потрошача. Да би изашли у сусрет потрошачима захтевају се високи стандарди у погледу добробити животиња. Прописи који постоје у нашој земљи у вези са заштитом животиња као и традиционална сточарска пракса више не одговарају очекивањима грађана Србије и потрошачима из Европске уније. Због тога Република Србија мора отпочети са активностима које се тичу добробити животиња како би се ублажиле опасности које прете домаћој привреди.

У складу са принципима и препорукама Прве резолуције о заштити животиња потребно је да Република Србија започне процес унапређивања заштите животиња, односно да на јединствен начин регулише област заштите живота и добробити животиња кроз дефинисање права животиња на живот, у складу са биолошким карактеристикама врсте и законом и у Уставу Републике

Србије, ратификацијом Европске конвенција о заштити кичмењака који се користе за експерименталне и друге научне сврхе (ЕТС 123) и Европске конвенције о заштити љубимаца (ЕТС 125), као и доношењем Закона о добробити животиња Републике Србије и подзаконских аката којима ће бити ближе регулисани поједини аспекти добробити животиња.

Тренутно је регистровано укупно 5 азила и 15 прихватилишта, на основу прописа који су престали да важе. Недовољан број прихватилишта и немогућност смештаја великог броја паса и мачака луталица намећу потребу да се овом проблему приступи тако што ће се посебним законом уредити.

У складу са чланом 46. Закона о ветеринарству јединице локалне самоуправе су дужне да организују зоохигијенску службу за хватање и збрињавање животиња у прихватлишта. Поједине јединице локалне самоуправе (Ниш, Зајечар, Смедерево, Суботица, Краљево, Лозница и др.) већ улажу или планирају средства за ове намене.

Присутно је велико интересовање за оснивање прихватилишта и очекује се њихово оснивање у великом броју, након доношења овог закона.

Обзиром да досадашњим прописима проблеми збрињавања животиња нису адекватно решени, овим законом, осим установљавања обавезе органа јединица локалне самоуправе да обезбеде прихватилиште ако на територији коју покривају има напуштених животиња, предвиђена је и могућност осталим лицима да у складу са овим законом, оснују прихватилишта.

Такође, до сада превозници животиња нису били евидентирани у Министарству пољопривреде, шумарства и водопривреде, због чега министарство није имало увида о томе ко врши превоз животиња и под којим условима се тај превоз врши, а овај проблем ће се решити увођењем Регистра превозника животиња у складу са овим законом.

Поред решавања проблема везаних за производњу и конкурентност наших производа на тржишти Европске уније, овим законом се решава и проблем све чешћих случајева злостављања животиња. Наиме, према незваничним подацима у периоду од 2001. до 2006. године, утврђено је да је најчешће присутно физичко злостављање животиња (52%), затим занемаривање (32%), психичко злостављање (13%), појаве хордашења (2%), као и сексуално злостављање (1%). Статистике предочене од стране Полицијске управе за Град Београд на алармантан начин сугеришу нужност синхронизованог деловања свих сегмената друштва на решавању проблема насиља према животињама у граду.

Наведене податке треба разумети као важан индикатор општег стања свести у друштву када је у питању насиље. Ова узнемиравајућа чињеница указује на потребу већег ангажовања свих надлежних органа и институција друштва и њихову координирану сарадњу, како би се заједничким истрајним деловањем – превентивним и накнадним, променили негативни трендови.

2. Који циљеви треба да се постигну доношењем закона?

Заједничко становиште Европске уније јесте да је са земљом кандидатом до дана прикључења заједници нужно потпуно ускладити прописе о добробити животиња са правним поретком Европске уније. Овај сегмент законодавства је значајан елемент подстицања поверења јавности у производњу хране и спречавања да разлике између држава чланица у вези са добробити животиња проузрокују неједнаке услове конкуренције и тако се штетно одразе по функционисање унутрашњег тржишта Европске уније. На тим основама земља

кандидат израђује детаљне планове реструктурирања сектора сточарстава укључујући потребне инвестиције на основу захтева правног система Европске уније. Дакле, закон о добробити животиња представља привредну и економску нужност за нашу земљу јер:

- при извозу производа анималног порекла земља увозница захтева да су испоштоване све процедуре у вези са држањем и превозом животиња и производа животињског порекла све до коначног одредишта, односно потрошача;

- при извозу лекова земља увозница захтева да је лек испитиван на начин којим се огледним животињама не наноси непотребан бол, патња, страх и стрес што гарантује постојање закона о добробити животиња;

- при извозу козметичких средстава земља увозница захтева да козметичко средство није тестирано на животињама;

- при изради научних радова без обзира на одобрење научних већа факултета и универзитета, научник мора да добије дозволу надлежног органа за вршење огледа на животињама, а на основу мишљења Етичке комисије, односно Етичког савета, јер је само такав научни резултат валидан и са њим се у свету може представити наша наука.

Све су то додатни разлози за доношење закона о добробити животиња у нашој земљи. Само на овај начин и уз адекватно прописан надзор може се обезбедити ефикасна заштита животиња и испунити значајан услов за интеграцију наше земље у савремене токове развијене и уједињене Европе.

Висок ниво свести предуслов је да би се постигао крајњи циљ, заједнички и складан живот људи и животиња у циљу просперитета будућих генерација. То јасно указује да је добробит животиња пре свега друштвено питање и социјална категорија која има пуно појавних облика (образовни, информативни, културни итд.), које можемо користити како би се постигао економски напредак, али уз поштовање, бригу и одговоран однос према животињама. Доношење закона о добробити животиња ствара нови оквир за заштиту животиња и нови приступ том питању у нашој земљи. На овај начин се јасно показује нашим грађанима и целом свету да се Република Србија определила у правцу заштите добробити животиња и прихватања и потврђивања вредности савременог друштва.

3. Да ли су разматране друге могућности за решавање проблема?

У нашем правном систему неколико законских прописа садржи и одредбе које се односе на заштиту животиња:

- 1) Закон о органској производњи и органским производима („Службени гласник РС”, број 62/06);

- 2) Закон о ветеринарству („Службени гласник РС”, број 91/05);

- 3) Закон о мерама за унапређење сточарства („Службени гласник РС”, бр. 61/91, 53/93, 67/93, 48/94 и 101/05);

- 4) Кривични законик („Службени гласник РС”, бр. 85/05, 88/05 и 107/05);

- 5) Закон о јавном реду и миру („Службени гласник РС” бр. 51/92, 53/93, 67/93, 48/94, 85/05 и 101/05).

Такође, начин држања и заштите животиња регулисани су и одлукама које доноси локална самоуправа.

Република Србија је ратификовала две конвенције Савета Европе које се односе на заштиту добробити животиња које су саставни део унутрашњег правног система, и то:

1) Европска конвенција о заштити животиња које се узгајају на пољопривредним газдинствима (ЕТС 87);

Уредба о ратификацији Европске конвенције за заштиту животиња које се узгајају на пољопривредним газдинствима („Службени лист СРЈ”, међународни уговори, број 6/96).

Датум ратификације: 28.2.2001. године.

Датум уласка у процедуру 29.8.2001. године.

2. Европска конвенција о заштити животиња за клање (ЕТС 102)

Уредба о ратификацији Европске конвенције за заштиту животиња за клање („Службени лист СРЈ”, међународни уговори, број 6/96).

Датум ратификације: 28.2.2001. године.

Датум уласка у процедуру 29.8.2001. године.

4. Зашто је доношење закона најбоље решење датог проблема?

Наведени правни прописи у области заштите добробити животиња у Републици Србији су недовољни и не служе адекватној и потпуној заштити добробити животиња јер:

- се не заснивају на премисама заштите добробити животиња и не односе се на све животињске врсте;

- нису прецизно формулисани;

- нису на одговарајући начин институционално подржани, што у великој мери онемогућава њихово спровођење;

- јавност их не препознаје као релевантне;

- немају санкције чији је циљ генерална и специјална превенција;

- наведене ратификоване конвенције се не примењују;

- нису усаглашени са прописима Европске уније.

Дакле, разлог за доношење Закона о добробити животиња садржан је у потреби да се на свеобухватан начин регулише ова област.

5. На кога ће и како утицати решења предложена у закону?

Овај закон утиче на научне, образовне и стручне институције, специјалистичке организације, друге јавне службе, ветеринарско-оперативну службу, правна и физичка лица, односно предузетнике који обављају делатност у вези са животињама, власнике и држаоце животиња, свест грађана, на економско-привредну ситуацију у Републици Србији.

Нарочит утицај овај закон ће имати на фармере - произвођаче, који ће успостављањем законом регулисаних стандарда лакше пласирати своје производе на тржиште Европске уније.

Утицај овог закона огледа се и у потреби обавезне обуке лица која раде са животињама, а тиме подизање нивоа њихове свести да одговорност власника, односно држаоца животиња није само према животињама, већ и према животињама и безбедности шире заједнице.

6. Који су трошкови које ће примена закона изазвати грађанима и привреди, посебно малим и средњим предузећима?

Доношење овог закона проузроковаће трошкове који су везани за обучавање у области добробити животиња, а који се односе на ветеринаре, власнике, односно држаоце животиња и правна и физичка лица, односно предузетнике који обављају делатност у вези са животињама.

У циљу утврђивања периода потребног за усаглашавање тренутног стања објеката, организовања едукације ветеринара и ветеринарских инспектора и других лица која ће учествовати у примени закона о добробити животиња, као и упознавања јавности са законском регулативом која се односи на добробит животиња, током 2007. године Управа за ветерину, Миинстарства пољопривреде, шумарства и водопривреде је извршила обилазак фарми, ветеринарских станица, амбуланти, кланица и индивидуалних произвођача, власника и држалаца животиња у Републици Србији.

Приликом обилажења објеката извршено је праћење, анализа и оцена стања добробити животиња у одређеним регионима Републике Србије и то добробит животиња на фармама у интензивном узгоју (млечне краве, товна јунад, телад, свиње, коке носиље, бројлери), индивидуалним газдинствима и кланицама, током превоза и на сточним пијацама.

Један део објеката за смештај и држање животиња ће морати да се прилагоди новим стандардима који се односе на добробит животиња у виду адекватног простора, што захтева финансијска улагања. На основу добијених резултата закључено је да је најбоље стање добробити животиња на ергелама, што се може објаснити великом количином новца која се у вези са овим животињама улаже. Затим следе фарме живине у тову и у експлоатацији које су у добром стању, и то не само велике фарме, већ и мини фарме индивидуалних произвођача. Ове фарме углавном испуњавају све стандарде прописане овим законом, а у неким сегментима, као што је густина насељености, су чак и изнад очекивања јер имају мању густину насељености од максимално прописане законом. Што се тиче фарми товних јунади, у њима се животиње држе на прилично добар начин и потребно је најмање улагање. Фарме млечних крава су специфичне јер ту није проблем само у улагању новца, већ и обучавању радника на фарми, која се не односи само на добробит животиња, већ и одржавање хигијене објеката. Релативно лоше стање је на фармама свиња у којима су проблеми бројни али се могу свести на дотрајалост објеката, тако да је овде неопходно уложити више финансијских средстава.

Поред наведеног, обављено је и анкетање радника на фармама, људи који држе животиње у индивидуалним газдинствима и радника у кланицама, ветеринара и ветеринарских инспектора у циљу утврђивања њихове упознатости са проблемом добробити животиња, на основу чега ће се утврдити програм едукације власника/држалаца животиња, фармера, кланичара, превозника, ветеринара и ветеринарских инспектора.

Овим законом уводе се нови стандарди везани за превоз животиња. Полазећи од чињенице да закон предвиђа веома оштре мере, као што је регистрација превозника, возила, као и обука возача, пратиоца животиња, као и чињенице да неусаглашавање ових одредби са законским прописима Европске уније неминовно доводи до ускраћивања могућности извоза, биће потребно доста улагања у овој области.

Овај закон предвиђа и обавезу да локална самоуправа, уколико на својој територији има напуштених паса обезбеди прихватилиште. Важно је истаћи да већ велики број јединица локалне самоуправе уз саветодавну помоћ Управе за

ветерину отварају ова прихватилишта, тако да је решавање овог проблема, не само са финансијске, већ и са стручне тачке гледишта у току.

Осим тога, велики број јединица локалне самоуправе већ улажу или планирају у свом буџету средства за ове намене.

7. Да ли позитивни ефекти закона оправдавају трошкове његове примене?

Да.

Усклађеност овог закона са законодавством Европске уније омогућава несметан увоз, извоз и провоз животиња и производа животињског порекла. Стриктна примена законских одредби имаће као последицу смањење економских штета у интензивној производњи животиња (смањен број технопатија, повреда и повећана репродуктивна и производна способност животиња) и повећање здравствене исправности и квалитета добијених производа животињског порекла.

Законско регулисање области добробити огледних животиња, и примена ових одредби омогућиће несметан извоз лекова и козметичких средстава, а имаће утицаја на прихватање радова наших научних радника и представљање наше науке у свету.

Законско регулисање начина држања кућних љубимаца и јасно дефинисање права и дужности власника, односно држаоца животиња играће велику улогу у решавању проблема паса луталица са којима се суочавају готово све општине у Републици Србији.

8. Да ли закон стимулише појаву нових привредних субјеката на тржишту и тржишну конкуренцију?

Да.

Доношењем овог закона не само што се стимулише појава нових привредних субјеката, као што су агенције за превоз животиња, већ се усклађивањем ове области са законодавством Европске уније повећава и поверење потрошача у производњу хране у Републици Србији, чиме Република Србија постаје конкурентна на тржишту Европске уније, што ће имати позитиван утицај на привреду и економију у нашој земљи.

Успостављањем регистра превозника, лица за огледе на животињама, лица која обављају обуку животиња, одгајивачница, пансиона и прихватилишта за животиње сви субјекти биће пописани и тиме ће се успоставити адекватна контрола заштите добробити животиња. Такође и лица која раде са животињама морају проћи обуку, што представља још један вид адекватне контроле добробити животиња.

Поред тога, обавезом ових субјеката да воде евиденције успоставиће се база података, која је од великог значаја не само са аспекта боље контроле ових лица, већ и система праћења и усаглашавања законодавства Републике Србије са правним системом Европске уније.

9. Да ли су заинтересоване стране имале прилику да изнесу своје ставове о закону?

Заинтересоване стране су имале прилику да изнесу своје ставове о закону и то: Коалиција београдских удружења за заштиту животиња - Друштво за заштиту животиња „SoS Animals”, Организације за поштовање и бригу о животињама – ORCA, Факултет ветеринарске медицине, Секретаријат за заштиту животне средине града Београда, Зоо врт „Палић”, Секретаријат за инспекцијска послове града Београда, као и грађани.

Нацрт закона о добробити животиња је током 2006. године стављен на јавну расправу, одржана су три округла стола на којима су присуствовале заинтересоване стране и разматран Нацрт закона. 14. и 15. новембра 2007. године одржана је I Међународна конференција о добробити животиња и биосигурности на фармама у Републици Србији, на којој је представљен Нацрт закона. Коментари на Нацрт закона су достављени преко корисничког e-mail-а. Неки од коментара су прихваћени и уграђени у текст закона.

10. Које ће мере током примене закона бити предузете да би се остварили циљеви доношења закона?

Мере које ће се предузети да би се остварили циљеви доношења овог закона односе се на обуку ветеринара и ветеринарских инспектора, власника, држалаца животиња, правних и физичких лица, односно предузетника који су у контакту или се баве делатношћу у вези са животињама, као и контрола спровођења одредаба овог закона и стриктна примена казнене политике.

